

HippHopp-indsatsen i Slagelse

Evaluering af en forældrekompetencegivende indsats til
førskolebørn

HippHopp-indsatsen i Slagelse

– Evaluering af en forældrekompetencegivende indsats til førskolebørn

© VIVE og forfatterne, 2024

e-ISBN: 978-87-7582-323-9

Arkivfoto: Ricky John Molloy

Projekt: 301604

Finansiering: VELUX FONDEN

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE støtter FN's verdensmål og angiver her, hvilket eller hvilke verdensmål der knytter sig til publikationen.

Forord

Den boligsociale helhedsplan i Slagelse, "En Fælles Indsats" samt dagtilbud i Slagelse Kommune, Gerlev Idrætshøjskole og Center for Leg & Bevægelse fik i 2020 finansiering fra VELUX FONDEN til at implementere en kompetenceudviklende og relationsdannende indsats målrettet forældre og deres barn/børn. Indsatsen blev kaldt 'HippHopp Plus', men i daglig omtale kaldt 'HippHopp-indsatsen'.

Denne rapport beskriver, hvordan indsatsen er lykkedes med at understøtte førskolebørns forskellige typer af kompetencer samt at understøtte forældrene i deres forælderrolle.

Rapporten henvender sig til dagtilbud, kommuner, almene boligorganisationer samt civilsamfundsaktører, der er interesserede i at tilrettelægge indsatser til førskolebørnsfamilier med henblik på at øge børn og forældres trivsel og kompetencer samt med henblik på at skabe en god overgang fra dagtilbud til skole.

Rapporten er udarbejdet af Gunvor Christensen og Mette Lunde Christensen. Anders Winkler har bidraget til dataindsamling. Evalueringen er finansieret af VELUX FONDEN.

Lisbeth Pedersen

Forsknings- og analysechef for VIVE Arbejde og Ældre

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater	6	
<hr/>		
1	Baggrund, formål og metode	10
1.1	Baggrund for HippHopp-indsatsen	10
1.2	Formål med evalueringen	13
1.3	Data og metode	13
<hr/>		
2	HippHopp-indsatsen i Slagelse	17
2.1	Forandringsteori	20
2.2	HippHopp-indsatsen i tal	21
<hr/>		
3	Rekruttering og forventninger	23
3.1	Rekruttering	23
3.2	Målgruppen	28
3.3	Forældrenes syn på børnehave og det sted, de bor	30
3.4	Opsamling	32
<hr/>		
4	Implementering og forankring	34
4.1	HippHopp-indsatsen som beskrevet og implementeret	35
4.2	Ledelse	40
4.3	Organisering	41
4.4	Konteksten	43
4.5	Mennesker	43
4.6	Videreførelse og forankring af HippHopp-indsatsen i Slagelse	45
4.7	Opsamling	46
<hr/>		
5	Oplevede virkninger	47
5.1	Udvikling i trivsel blandt HippHopp-børn	47

5.2	HippHopp-indsatsens betydning, forventninger og anbefalinger til andre	49
5.3	Opsamling	55
<hr/>		
6	Konklusion	56
6.1	Sammenhæng mellem målgruppe, behov og HippHopp-indsatsen	56
6.2	HippHopp-indsatsens virkninger	58
6.3	Forankring af HippHopp-indsatsen	58
<hr/>		
	Litteratur	60

Hovedresultater

HippHopp-indsatsen er oprindeligt udviklet af Socialstyrelsen og senere videreudviklet i en Slagelse-model, hvor indsatsen er sat ind i en legende praksis. Den legende praksis har til formål at skabe læring hos børn og forældre via leg og socialt samspil, og legen bruges til at bygge tillidsfulde relationer op mellem indsatsens vejledere, forældre og børn.

I denne rapport har vi undersøgt, om og i givet fald hvordan HippHopp-indsatsen i Slagelse har skabt en positiv forandring hos førskolebørn og deres forældre. Vi har undersøgt dette ud fra følgende evalueringsspørgsmål:

- Hvordan er sammenhængen mellem målgruppe, behov og HippHopp-indsatsen med fokus på rekruttering og fastholdelse af målgruppen i indsatsen samt indsatsens arbejdsmetoder?
- Hvilke virkninger har indsatsen?
- Hvordan er indsatsen videreført og forankret efter fondsfinansieringens ophør?

Indikationer på virkninger

Hovedkonklusionen er, at der er tydelige indikationer på, at HippHopp-indsatsen understøtter dagtilbuddenes læring med førskolebørn, og at indsatsen bidrager til, at både børn og forældre er bedre forberedt til overgangen fra dagtilbud til skole.

HippHopp-indsatsen har en styrke i, at vejlederne arbejder anerkendende og tillidsopbyggende med familier, og at de *ikke* har en myndighedsrolle, hvilket er vigtigt for relationsopbygningen til særligt familier i udsatte positioner. HippHopp-indsatsen har også en styrke i, at vejlederne kan skrue op og ned i intensitet, således at indsatsen – både i indhold og i form – passer til den enkelte familie. Justeringen af intensitet bidrager til, at indsatsen ikke taber de dele af målgruppen, som oplever, at deltagelsen ellers ville være for krævende.

Det er metodisk vanskeligt at isolere HippHopp-indsatsens bidrag fra dagtilbuddets arbejde ud over indsatsen med børnene og fra, hvordan børnene ellers ville have udviklet sig, hvis de ikke havde været med i HippHopp-indsatsen på baggrund af evalueringens design. Dermed er det også vanskeligt at

pege på, om HippHopp-indsatsen skaber store, mindre eller ingen forandringer. I et andet evalueringsmæssigt design, hvor fx deltagerne blev sammenlignet med andre sammenlignelige familier, ville man mere præcist kunne pege på virkninger af indsatsen.

Evalueringen lagde op til at følge deltagerne i indsatsen ved at lave spørgeskemaundersøgelser af deltagerne i forbindelse med opstart, undervejs og som afslutning på indsatsen for på den måde at følge deres udvikling. Imidlertid er det kun få deltagere, der har svaret fx både undervejs og som afslutning. Det er derfor ikke lykkedes i evalueringen at følge deltagernes udvikling over tid, og dermed er det en svag grad af evidens, der er for virkningerne af HippHopp-indsatsen i Slagelse.

HippHopp-familierne – deres behov og efterspørgsel

Der er stor tilslutning til HippHopp-indsatsen i de to dagtilbud. Alle børn i storbørnsgrupperne er startet op i indsatsen, og hovedparten har gennemført indsatsen i varierende grad. Der forekommer at være stor efterspørgsel på HippHopp-indsatsen blandt forældrene, og forældre med flere yngre børn ønsker også, at de yngre børn fremadrettet kan være med i HippHopp-indsatsen.

Indsatsen har en bred og sammensat målgruppe både med familier, der befinder sig i udsatte positioner, og med familier, der har mindre behov for støtte og vejledning. Der er HippHopp-børn, der er sprogligt udfordrede, og som ikke befinder sig socialt, kognitivt og fysisk på det niveau, som de forventes at være på ud fra deres alder. Der er tilsvarende HippHopp-forældre, der har svagt dansk sprog og derfor har svært ved at engagere sig i børnehaven og være en del af deres børns hverdag.

Det er lykkedes at skabe en ikke-stigmatiserende indsats, hvor de deltagende familier kan være med på det niveau, der passer til dem, og fælles for alle de deltagende familier er, at de mødes om at få flere redskaber til at støtte, hjælpe og vejlede deres børn.

HippHopp-indsatsens virkninger

Forældrene, dagtilbudspædagogerne og HippHopp-vejlederne vurderer, at indsatsen har positive virkninger for børnenes kompetencer, færdigheder, trivsel og skoleparathed. Forældrene vurderer også, at HippHopp-indsatsen har

positiv betydning for, at forældrene får flere redskaber til at kunne støtte og hjælpe deres børn, både mens de går i børnehaven, og når de starter i skolen. Dagtilbuddene vurderer, at HippHopp-indsatsen bidrager til et bedre og tættere samarbejde mellem forældre og dagtilbuddet til gavn for børnene. Derudover har HippHopp-indsatsen bidraget til, at indsatsen qua relationen mellem HippHopp-vejlederne og familierne er opsporende i familierne i forhold til andre typer af udfordringer og vanskeligheder, og HippHopp-vejlederne kan brobygge til andre tilbud i kommunen og lokal- og civilsamfundet efter behov.

HippHopp-indsatsen er blevet en positiv fortælling blandt HippHopp-familierne i de to medvirkende dagtilbud i Korsør og Slagelse, som har hhv. et stort optag af børn fra Motalavej (i Korsør) og Ringparken (i Slagelse). Motalavej og Ringparken er begge almene boligområder med særlige koncentrationer af borgere i socialt udsatte positioner. Det er en fortælling om at være en del af et fællesskab, og som de interviewede HippHopp-familier er glade for at være en del af. Der er tegn på, at der blandt en stor del af HippHopp-familierne er opnået et fællesskab, der varer ud over indsatsperioden. Der er ligeledes opnået fortrolige og tillidsfulde relationer mellem familierne og HippHopp-vejlederne, således at familierne efter indsatsens ophør stadig bruger HippHopp-vejlederne som en ressource til at få løst opståede udfordringer.

Implementering og forankring

Efter 3 år med HippHopp-indsatsen i Slagelse er den fuldt ud implementeret og forankret lokalt i de to dagtilbud, i den boligsociale helhedsplans arbejde i Ringparken og Motalavej samt forankret som en del af det lokale velfærdsudbud. HippHopp-vejlederne er kendte professionelle i dagtilbuddene blandt sundhedsplejersker i lokalområdet, på distriktsskolerne og i den kommunale forvaltning.

HippHopp-indsatsen har udviklet sig fra start til slut, og der er en konstant stor opmærksomhed i indsatsen på hele tiden at være nysgerrig på, om indsatsen bedst muligt rammer målgruppen, og om der er behov for store eller små justeringer. Kernen i indsatsen har dog ikke ændret sig; nemlig at leg og læring hænger sammen, og at den relationelle, anerkendende tilgang er vigtig for at arbejde både med børn og voksne uafhængigt af deres sociale og økonomiske baggrund.

Fakta om HippHopp-indsatsen

- HippHopp-indsatsen startede i 2020, og der har været tre år-gange igennem indsatsen fordelt på et hold af forældre og førskolebørn, der går i et dagtilbud i Korsør, og på et hold med forældre og førskolebørn, der går i et dagtilbud i Slagelse. Indsatsen har således foregået i perioden fra 2020-2023.
- HippHopp-indsatsen varer i 30 uger startende op i september og med afslutning i juni. Hver uge laver forældrene programsatte aktiviteter, der varer 15-20 min. hver dag med deres børn. Der er aktiviteter til fem af ugens dage. Aktiviteterne har fokus på at udvikle børns sociale kompetencer, sproglige udvikling, forståelse af deres krop og bevægelse, naturfaglige kompetencer samt kulturelle forståelse. Forældrene introduceres til aktiviteterne ved individuelle vejledninger, der typisk foregår i hjemmet og på såkaldte HippHopp-cafeer, der afholdes en gang om måneden.
- I alt har 115 familier deltaget i HippHopp-indsatsen fra 2020-2023. Indsatsen samarbejder tæt med dagtilbud, hvor HippHopp-indsatsen afholder det første introducerende møde om indsatsen for forældre til førskolebørn og lægger fysiske rammer til fælles legeaktiviteter for børnene, mens de er i dagtilbuddet. De programsatte aktiviteter understøtter derudover læringsplanerne i dagtilbuddene for førskolebørn.

1 Baggrund, formål og metode

1.1 Baggrund for HippHopp-indsatsen

Min dreng har lært nye sider af sig selv at kende. Aktiviteterne har hjulpet til, at han er blevet meget bedre til at koncentrere sig, og han har lært, at hvis han lige hører efter, hvad der bliver forklaret, så kan han faktisk godt lave aktiviteterne. Jeg tænker, at det er en kæmpe fordel, at han har lært, inden han starter i skole.

Mor til et barn i HippHopp-indsatsen

Børns sociale baggrund og opvækstforhold har betydning for, hvordan det går dem i deres ungdoms- og voksenliv; bl.a. hvordan de klarer sig i uddannelses-systemet og på arbejdsmarkedet, og hvordan de klarer sig helbredsmæssigt (Fallensen & Bernardi, 2018; Jæger et al., 2003; Munk, 2008; Sievertsen & De Montgomery, 2015). En række studier viser, at disse forskelle også kommer til udtryk geografisk, idet der bestemte steder – fx de udsatte boligområder – er en koncentration af børn og unge, der klarer sig mindre godt (Christensen et al 2022). Tilsvarende er der studier, der dokumenterer, at indsatser kan kompensere for social baggrund, og der er foretaget en lang række studier og forskningsoversigter, der yderligere dokumenterer, at interventioner i et barns tidlige år – både menneskeligt og økonomisk – har den største betydning for, hvordan barnet klarer sig senere i livet (Coles et al., 2015; Heckman, 2006).

I 2020 gik den boligsociale helhedsplan "En Fælles Indsats", der dækker boligområderne Ringparken og Sydbyen i Slagelse og Motalavej i Korsør, sammen med Center for Børn og Unge i Slagelse Kommune samt Gerlev Idrætshøjskole ved Gerlev Center for Leg & Bevægelse om at tilrettelægge en kompetenceudviklende og relationsdannende indsats målrettet forældre og deres barn/børn med fokus på leg og læring. Indsatsen blev kaldt 'HippHopp Plus'; i daglig omtale 'HippHopp-indsatsen' (herefter benævnt HippHopp-indsatsen). HippHopp-indsatsen er udviklet som en indsats til *alle* førskolebørn og deres forældre. Indsatsen er således *ikke* tænkt som en indsats primært målrettet førskolebørnsfamilier i udsatte positioner, men netop som en indsats, *alle* før-

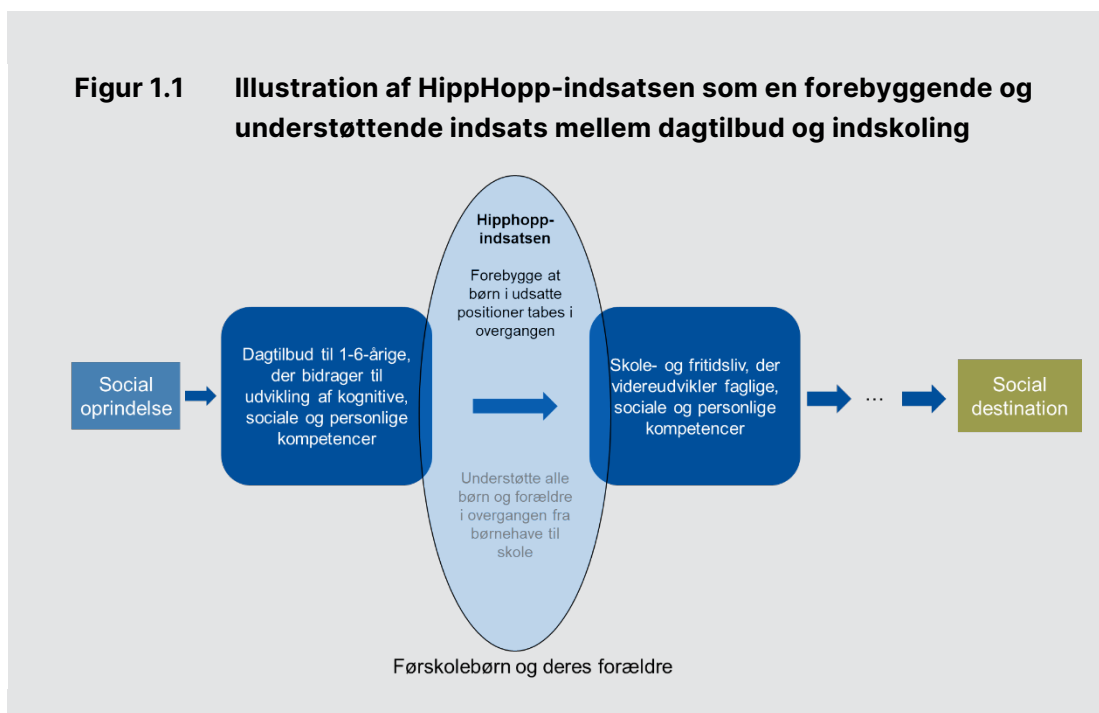
skolebørnsfamilier uanset social baggrund kan få gavn af; dog med en klar opmærksomhed på, at familier i udsatte positioner formentlig vil have endnu større gavn af indsatsen end familier, der ikke er i udsatte positioner. Indsatsen lægger endvidere op til, at både far og mor er aktive i indsatsen, men med plads til at hver familie går ind i indsatsen, som det nu passer til lige præcis deres familie. Det er frivilligt for familierne at deltage i indsatsen, og der er mulighed for at stoppe undervejs i indsatsen.

HippHopp-indsatsen er en videreudvikling af to oprindelige indsatser: "HippHopp" og "Gerlev legepraksis" til en samlet indsats – HippHopp-indsatsen - og har til formål at understøtte forældrene i at blive bedre til og mere trygge ved at udfylde deres forældrerolle. Det overordnede formål med indsatsen er:

- at styrke forældres relationelle kompetencer, således at de får skabt og fastholdt betydningsbærende relationer til deres børn
- at styrke forældres kompetencer til at skabe en tryk opvækst for barnet baseret på omsorg, nærhed og forståelse
- at styrke børns sociale, emotionelle, fysiske og kognitive kompetencer

Figur 1.1 illustrerer forventningen til, at HippHopp-indsatsen kan være et bidrag til at kompensere for social oprindelse. Indsatsen kan kompensere for social oprindelse ved at arbejde med forældres og børns kompetencer og ved at understøtte børns overgang fra dagtilbud til skole.

Figur 1.1 Illustration af HippHopp-indsatsen som en forebyggende og understøttende indsats mellem dagtilbud og indskoling

Kilde: VIVE.

Indsatsen gennemføres af to HippHopp-vejledere, der har en organisatorisk forankring i den boligsociale helhedsplan, og som arbejder tæt sammen med den boligsociale helhedsplan, de to medvirkende dagtilbud samt Gerlev Idrætshøjskole. Det ene dagtilbud har et stort optag af børn fra Motalavej i Korsør, og det andet dagtilbud har et stort optag af børn fra Ringparken i Slagelse.

Indsatsen løber over 30 uger – fra september til juni i året før skolestart. Indsatsen består af daglige aktiviteter, der har fokus på at udvikle børns sociale kompetencer, sproglige udvikling, forståelse af deres krop og bevægelse, naturfaglige kompetencer samt kulturelle forståelse. HippHopp-vejlederne afholder hyppige individuelle vejledninger med familierne, hvor familierne introduceres til aktiviteterne. Vejledningerne bruges også til at tilpasse indsatsen til den enkelte familie og til at forklare konteksten for aktiviteter og emner; dvs. forklare den læring, som barnet skal have ud af de pågældende aktiviteter. HippHopp-vejlederne afholder HippHopp-cafeer en gang om måneden, som er møder, hvor de fleste forældre samles til fælles vejledninger om aktiviteter og til oplæg fra eksterne aktører, fx sundhedsplejersker. Her samles alle børn og leger, mens forældrene får vejledning og oplæg. HippHopp-cafeen afsluttes med fællesspisning.

Indsatsen startede op i november 2020 under corona-pandemien, hvor der var restriktioner for at samles. Det vanskeliggjorde både rekrutteringsforløbet til indsatsen og selve implementeringen af indsatsen for både første og anden

runde deltagere med opstart i hhv. september 2020 og september 2021. Tredje og sidste runde af indsatsen, som startede i september 2022, er den første runde, der på intet tidspunkt har været påvirket af restriktioner som følge af corona-pandemien. I alt har 115 førskolebørnsfamilier deltaget i indsatsen. Første år fra 2020-2021 var der 37 familier, andet år (2021/2022) 39 familier og tredje år (2022/2023) 39 familier. Der er i hele perioden afholdt 2.048 individuelle vejledninger, 30 HippHopp-cafeer, 219 besøg i de to dagtilbud og 93 besøg på skoler som led i at brobygge fra dagtilbud til skoler, og der er foretaget 163 henvisninger til andre velfærdstilbud i kommunen.

1.2 Formål med evalueringen

Der er tre overordnede formål med evalueringen af HippHopp-indsatsen:

- Hvordan er sammenhængen mellem målgruppe, behov og HippHopp-indsatsen med fokus på rekruttering og fastholdelse af målgruppen i indsatsen samt indsatsens arbejdsmetoder?
- Hvilke virkninger har indsatsen?
- Hvordan er indsatsen videreført og forankret efter fondsfinansieringens ophør?

Undersøgelsen er struktureret om at tilvejebringe viden om rekruttering, virkning, implementering og forankring. Den viden tilvejebringes både gennem spørgeskemaundersøgelser, kvalitative interviews og test af børns talefærdigheder og før-skriftlige færdigheder samt af deres trivsel.

1.3 Data og metode

Evalueringen er baseret både på kvantitative survey-data, kvalitative interviews og data fra 'Hjernen&Hjertet'-testen, der er udviklet af Rambøll og indkøbt til alle dagtilbud i Slagelse Kommune.

1.3.1 Survey-data

VIVE har udviklet survey-skemaer beregnet til de forskellige faser i indsatsen med henblik på at identificere en individuel progression i løbet af indsatsen.

Tabel 1.1 Oversigt over surveys

Skema	Formål	Indsamling
Intro-skema	Afdækning af interesserede forældres oplevelser af præsentationen af HippHopp-indsatsen. Ideen er desuden at afdække, om der var et frafald af forældre efter intromødet og dernæst afdække, hvad frafaldet skyldtes.	Der kom få besvarelser ind efter de første intromøder, og de forældre, der var til intro-møderne, endte alle med at deltage i indsatsen. Efter aftale med HippHopp-vejlederne droppede vi intro-surveyen, fordi det var svært for HippHopp-vejlederne at bede deltagerne om at udfylde, og fordi de, der var til intromødet, alligevel deltog i indsatsen.
Opstarts-survey	At afdække forældres motivation for at deltage i indsatsen og deres syn på børnehaven samt på dem selv som forældre. Surveyen skulle danne en baseline for den efterfølgende mulige progression.	Det har været vanskeligt at få forældrene til at udfylde survey-skemaer og særligt at få de samme forældre til at udfylde alle tre skemaer, således at vi kunne måle en progression.
Midtvejs-survey	At afdække, hvordan forældrene oplever indsatsen, og hvordan der opleves forandringer hos barnet og dem selv.	Det har været HippHopp-vejlederne, der har formidlet links til surveys, og de er blevet gennemgået på HippHopp-cafeerne. Vi har givet HippHopp-vejlederne rum til at vurdere, i hvor høj grad de kunne tilskynde forældre at besvare surveyen, uden at det negativt ville påvirke relationen mellem HippHopp-vejlederne og forældrene.
Afslutnings-survey	At afdække forældrenes vurdering af indsatsen, og hvad der er opnået med indsatsen.	

Kilde: VIVE.

I de tre survey-skemaer ('opstarts', 'midtvejs' og 'afslutnings') har vi bedt om deltagerens navn og fødselsdato, således at vi havde mulighed for at koble besvarelser fra de tre runder sammen, hvor vi har haft det samme batteri af spørgsmål til at afdække en progression. Det har dog vist sig, at få deltagere har besvaret to skemaer, og endnu færre har besvaret alle tre skemaer. Derfor er det ikke lykkedes at følge en progression blandt deltagerne. Survey-besvarelserne bliver således behandlet som tværsnitsdata, hvor besvarelser fra alle årgange er poollet sammen.

Tabel 1.2 Oversigt over antal besvarelser for hver årgang og til hvert skema

	Årgang 1: 2020/21		Årgang 2: 2021/22		Årgang 3: 2022/23		Total	
	Antal	Svar- procent	Antal	Svar- procent	Antal	Svar- procent	Antal	Svar- procent
Intro-skema	0	0 %	24	62 %	0	0 %	24	62 %
Opstart	7	19 %	12	31 %	9	23 %	21	18 %
Midtvejs	11	30 %	13	33 %	22	62 %	48	42 %
Afslutning	14	38 %	17	44 %	20	51 %	51	44 %
Antal deltagere på årgang	37		39		39			

Kilde: Surveys.

1.3.2 Kvalitative data

Der er gennemført interviews med forældre, pædagoger og vejledere i forbindelse med årgang 1 og årgang 3. Der har løbende været samtaler om indsatsen med vejlederne uden for interviewsituationerne.

Interviewene med forældrene på årgang 1 blev afholdt telefonisk pga. corona, men de øvrige er afholdt fysisk. Interviewene er gennemført ud fra semi-strukturerede interviewguides, hvor informanter er blevet stillet konkrete og åbne spørgsmål om indsatsens forskellige elementer, og samtidigt har intervieweren grebet informanternes udsagn med henblik på yderligere uddybning. Det har således været væsentligt at lade informanterne vise vej med deres oplevelser og refleksioner. Interviewene er afholdt både som individuelle interviews og gruppeinterviews.

Tabel 1.3 Oversigt over interviews

Datakilde	Antal
Interviews med HippHopp-vejledere og dagtilbudspædagoger samt leder i "Børn og Unge"	Tre gruppeinterviews ifm. årgang 1 Samtaler med vejledere undervejs Tre gruppeinterviews ifm. årgang 3
Interviews med forældre i indsatsen	Tre interviews på årgang 1 Samtaler ifm. HippHopp-cafeer Tre interviews på årgang 3
Observationsstudier ifm. HippHopp-cafeer	To gange på årgang 3

Kilde: VIVE.

1.3.3 Hjernen&Hjertet-test

Som led i kommunernes arbejde med børns sprog og trivsel har forskere fra TrykFondens Børneforskningscenter udviklet en forskningsbaseret sprogvurdering for Børne- og Socialministeriet, som Rambøll har implementeret i et værktøj kaldet Hjernen&Hjertet-test. Sprogvurdering kan anvendes til at vurdere både et- og tosprogede børns dansksproglige kompetencer fra 3-6 år i børnehaven og starten af børnehaveklassen. Sprogvurderingen gennemføres som en individuel test i dagtilbuddet. Formålet er at vurdere, om der skal sættes ind med tiltag for at fremme barnets sprog.

I hvert dagtilbud foretages sprogtest af børnenes talefærdigheder og førskriftlige kompetencer, og når der gennemføres flere sprogtest på det samme barn, er der mulighed for at følge progressionen – eller mangel på samme – og sætte ind med relevante tiltag.

Hjertet-testen handler om børnenes trivsel og kendes som TOPI (tidligt opsporing og indsats). TOPI er et værktøj, som sikrer systematisk arbejde med den tidlige og forebyggende indsats. To gange årligt vurderes og inddeles børnenes trivsel i:

- **Grøn:** barn i trivsel
- **Gul:** barn, hvis trivsel giver anledning til bekymring
- **Rød:** barn, hvis trivsel giver anledning til stærk bekymring.

Vi har indsamlet data i de to dagtilbud på test af børnenes talefærdige og førskriftlige færdigheder samt af deres trivsel. Test af færdigheder foreligger i september og i april/maj for de førskolebørn, der efter planen starter i skole i august måned. Imidlertid viste et udtræk af data, at der ikke forelå systematiske testdata for førskolebørnene. Derfor har det ikke været muligt at bruge disse data af færdigheder. Test af børnenes trivsel forelægger for næsten alle børn, og disse data indgår i datamaterialet.

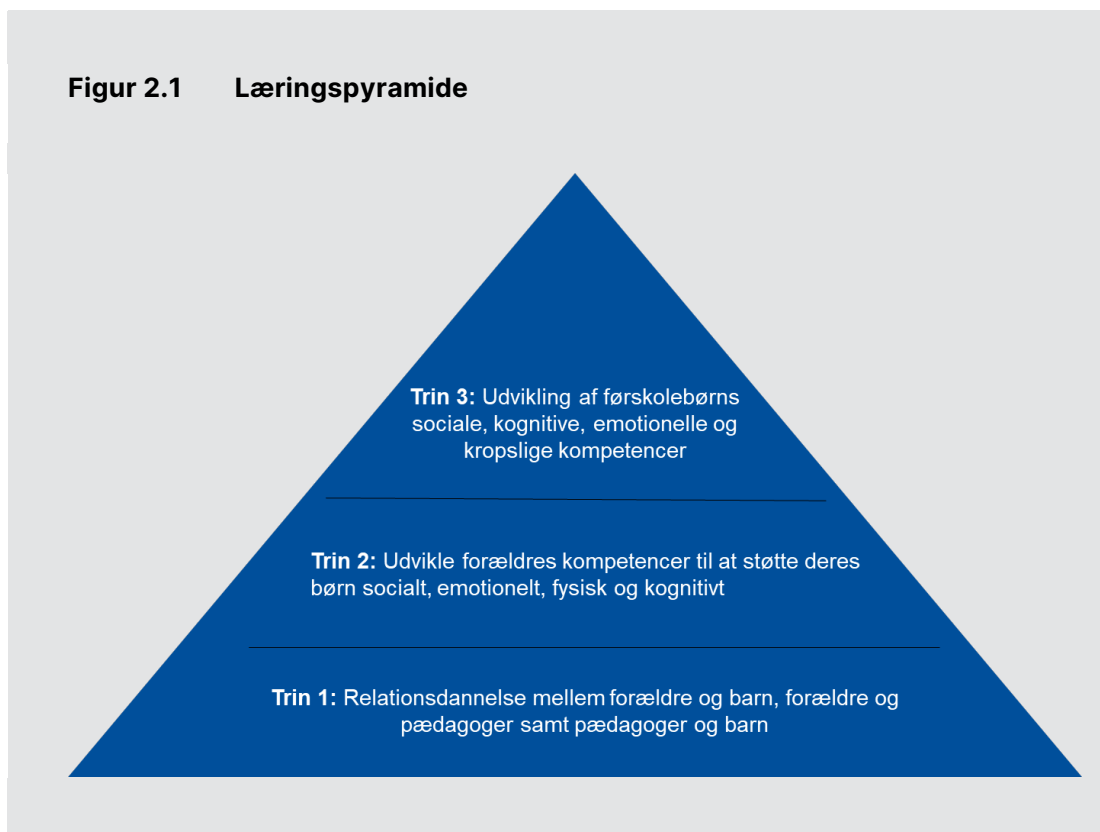
2 HippiHopp-indsatsen i Slagelse

HippiHopp-indsatsen er en videreudvikling af Socialstyrelsens HippiHopp-indsats, der er en programindsats for førskolebørn og deres forældre. Den oprindelige indsats er bygget op over forskellige elementer, som skal hjælpe forældrene i at understøtte læring i hjemmet gennem aktiviteter med børnene. Programmet løber over 30 uger, hvor der lægges op til, at forældrene på ugens 5 hverdage arbejder med programsatte aktiviteter, der varer 15-20 min. hver dag. I Rambølls evaluering af HippiHopp er der indikationer på, at programmet hjælper forældrene til at skabe en dagligdag i hjemmet, hvor der er fokus på at støtte barnets alsidige personlige udvikling. Derudover omsættes den specifikke vejledning, som forældrene modtager gennem programmet, til mere generelle kompetencer og kan således både bruges i det generelle samspil med barnet og bringes i spil i forhold til andre børn i familien (Rambøll, 2012).

HippiHopp-indsatsen i Slagelse har den oprindelige HippiHopp-indsats som grundelement, og videreudviklingen består i, at indsatsen sættes ind i en legende praksis. Det vil sige, at forældrenes og barnets læring sker via leg og socialt samspil, og legen bruges til at bygge tillidsfulde relationer op mellem indsatsens vejledere, forældre og børn. Legen er et redskab til at arbejde med ligeværdighed; alle er lige i legen – både børn, forældre, uddannede pædagoger og HippiHopp-vejledere.

HippiHopp-indsatsen i Slagelse er baseret på læringspyramiden i Figur 2.1.

Figur 2.1 Læringspyramide

Kilde: Projektbeskrivelse for HippHopp Plus.

Trin 1 i læringspyramiden har fokus på relationsdannelse gennem legekultur. Forventningen er, at for at opbygge og styrke relationer mellem forældre og barn, forældre og HippHopp-vejleder samt HippHopp-vejleder og barn anvendes en struktureret legepraksis. Legen er en ligeværdig tilgang for forældre og vejleder i forhold til at udvikle og understøtte børnenes indlæringssevne, motorik og trivsel. Både forældre og børn trænes i at bruge deres krop og deres fantasi samt i at forfølge deres nysgerrighed. Samtidig er legen en ramme for at indgå i positive sociale interaktioner, og legen skaber et fællesskab og en samhørighedsfølelse mellem mennesker. Legekulturen udvikles både inden for hjemmets fire vægge, i det boligområde/nærmiljø, familien bor i, og i de dagtilbud, som børnene går i. Det er et bærende princip, at legene skal være umiddelbart overførbare til dagligdagen i familierne – både alene hjemme i boligen og sammen med andre på fællesarealer i boligområdet.

Trinene 2 og 3 er bygget op omkring strukturerede læringsaktiviteter, som forældrene gennemfører sammen med deres barn og omkring netværks- og forankringsaktiviteter. Disse trin har desuden fokus på at fastholde den opnåede progression undervejs. Den ønskede progression er, at forældrene først og fremmest deltager i kursusforløbene, og at de får et indblik i og mestrer læringsaktiviteterne og legekulturen og får vækket begejstring for begge typer af aktiviteter; dvs. lærings- og legeaktiviteter.

Alle aktiviteter i HippHopp-indsatsen er bygget op om samværet mellem forældre og barn, da programmet bygger på antagelsen om, at mennesker udvikler sig i relationer. Forælders rolle er at opmuntre og inspirere barnet, og relationen bæres af en anerkendende tilgang, hvor barnet mødes, hvor det er. Disse trin er bygget op over 30 uger, der er delt op i tre faser med 10 uger i hver fase, hvor barn og forældre skal beskæftige sig med et nyt emne hver uge. Et emne kunne fx være eventyr eller kroppen. Når forældre og barn har været gennem de 10 emner første gang, møder de emnerne igen, men på et nyt niveau, som bygger videre på det foregående. Aktiviteterne tager afsæt i de samme temaer, som dagtilbuddenes pædagogiske læreplaner er bygget op omkring, med ét tema til hver af ugens hverdage, og man følger de samme temaer hver uge, fx sproglig udvikling.

Tabel 2.1 Oversigt over temaer i læringsaktiviteter

Ugedage	Indhold
Dag 1	Sociale kompetencer og social udvikling
Dag 2	Sproglig udvikling
Dag 3	Krop og bevægelse
Dag 4	Naturen og naturfænomener
Dag 5	Kultur og kulturelle udtryksformer

Kilde: Projektbeskrivelse for HippHopp Plus.

Det udviklede materiale er struktureret, så hver dag har sit tema, fx vil aktiviteten hver 'Dag 2' tage afsæt i 'sproglig udvikling'. Det sikrer en fast rytme og en vis genkendelighed i forløbet. Der er dog mulighed for, at forældre tager den aktivitet, som barnet er mest motiveret af den pågældende dag. Dette er en justering, som HippHopp-vejlederne har gjort undervejs ud fra en betragtning om, at hvis barnet er motiveret, så er indlæringen større, og HippHopp-aktiviteter skal ikke føles som tvang eller skabe et pres i relationen mellem forældre og barn.

Hver eneste uge stifter barnet bekendtskab med aktiviteter tilhørende hvert læreplanstema. Forventningen er, at læreplanstemaerne vil kunne genkendes fra dagtilbuddet og sikre en oplevelse af sammenhæng for familierne, uanset hvor i landet de bor og hvilket dagtilbud, barnet er tilknyttet.

Materialets udgangspunkt i læreplanernes temaer sikrer, at barnet kommer i dybden med de seks temaers kompetencer og læringsdimensioner. Samtidig

er læringsaktiviteterne tilrettelagt, så barnet også udfordres i bredden. Mennesket har mange forskellige intelligenser, og tankegangen bag HippHopp er, at barnet skal stimuleres i sin alsidige udvikling.

Under hvert tema arbejder familierne med forskellige emner, som er valgt ud fra, hvad børn på 5-6 år almindeligvis er optaget af. Hver uge får familierne et aktivitetssæt, som matcher et emne. Aktiviteterne kan løses på forskellige måder, som sikrer, at børnene opnår en bred almen viden om disse emner:

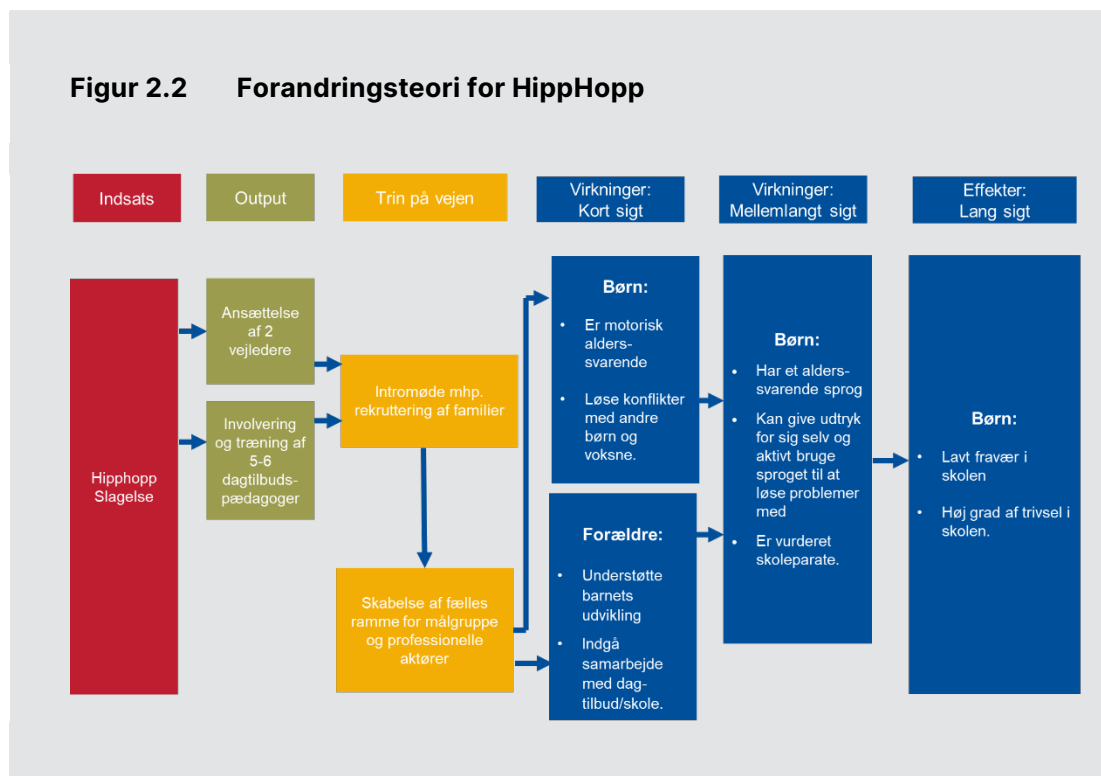
- Dyr
- Eventyr
- Her bor jeg
- Jeg er stærk og sund
- Min krop
- Familie og arbejde
- Superhelte og prinsesser
- Nørd
- Verden omkring mig
- Venner.

2.1 Forandringsteori

I Figur 2.2 har vi beskrevet den samlede forandringsteori for HippHopp-indsatsen i Slagelse. Output af indsatsen er, at der ansættes 2 HippHopp-vejledere, og at pædagoger på de involverede dagtilbud trænes op i indsatsen med henblik på at skabe ejerskab, forståelse og indsigt i indsatsen. Trin på vejen i indsatsen er, at der afholdes intromøder, hvor der sker en rekruttering af målgruppen, og hvor der skabes en fælles forståelsesramme for indsatsen blandt forældre og pædagoger.

På kort sigt er forventningen, at der er skabt bedre og tryggere relationer mellem forældre og pædagoger, forældre og børn samt pædagoger og børn. På mellemlang sigt er forventningen, at indsatsen bidrager til, at forældre i højere grad understøtte deres barns udvikling samt indgå i et betydningsbærende samarbejde med dagtilbud. Ligeledes er forventningen på mellemlang sigt, at børnene er sprogligt og motorisk alderssvarende, kan løse konflikter med andre børn og voksne og har alderssvarende sociale og emotionelle kompetencer. På lang sigt er forventningen, at indsatsen vil bidrage til, at forældrene i højere grad end tidligere vil kunne sikre, at børnene bliver skoleparate og har høj grad af trivsel og lav grad af fravær i skolen.

Figur 2.2 Forandringsteori for HippHopp

2.2 HippHopp-indsatsen i tal

HippHopp-indsatsen startede op med årgang 1 i november 2020 i to dagtilbud. Der var en forsinket opstart, idet de to HippHopp-vejledere skulle ansættes først. De to medvirkende dagtilbud er Børnehuset Nord (Nu Nordlundens Idrætshus) og Børnehuset ved Storebæltsvej. Siden har årgang 2 og årgang 3 været igennem indsatsen. Både årgang 1 og årgang 2, der hhv. foregik fra november 2020 til juni 2021 og fra september 2021 til juni 2022, har været underlagt corona-restriktioner. På grund af disse restriktioner blev der afholdt færre fysiske individuelle vejledninger på årgang 1. HippHopp-cafeerne blev afholdt som udendørs legeplads-arrangementer for årgang 1, men blev startet op som arrangementer indendørs med vejledning og brobygning med årgang 2. Årgang 3 er den eneste årgang, hvor indsatsen har været implementeret fuldt ud. I Tabel 2.2 fremgår indsatsens omfang i forhold til målgruppe og aktiviteter.

På årgang 3, som er den eneste årgang, hvor alle dele af indsatsen har været fuldt implementeret, har der været 39 familier igennem. Der har været afholdt 998 individuelle vejledninger med forældrene. I gennemsnit har hver familie haft 26 individuelle vejledninger fordelt på et forløb på 30 uger. Der har været afholdt 16 HippHopp-cafeer; 8 cafeer for forældre og børn, der er tilknyttet

Børnehuset Nord, og 8 cafeer for forældre og børn, der er tilknyttet Børnehuset ved Storebæltsvej. De to HippHopp-vejledere deltager i alle cafeer.

Der har været 109 besøg i de to dagtilbud og 57 besøg på skoler, hvor HippHopp-vejlederne har deltaget i introduktionsmøder på skolerne og til individuelle samtaler mellem forældre og skole som støttefunktion til forældrene. Endelig er der foretaget 120 henvisninger til andre velfærdstilbud, som fx samtalerapi, sundhedsplejerske, sprogskolen.

Tabel 2.2 Indsatsen i tal

	Årgang 1	Årgang 2	Årgang 3	I alt
Familier med førskolebørn, der har gennemført indsatsen	37	39	39	115
Afholdte individuelle vejledninger med forældre	188	862	998	2.048
Afholdte HippHopp-cafeer for familierne	4	10	16	30
Antal besøg i begge dagtilbud	38	72	109	219
Antal besøg på skoler som led i overgang mellem dagtilbud og skole	8	28	57	93
Antal henvisninger til andre velfærdstilbud*	-	43	120	163

Note: *Først fra andet halvår af årgang 2 begyndte indsatsen at registrere antal henvisninger.

Kilde: Projektbeskrivelse for HippHopp Plus.

3 Rekruttering og forventninger

I dette kapitel beskriver vi de forældre og børn, der deltager i HippHopp-indsatsen, og hvordan deres motivation og forventninger er til deltagelse i indsatsen. For enhver indsats er det vigtigt at følge, om den får fat i den målgruppe, som den påtænker at gøre en forskel for. Tilsvarende for at forstå indsatsens gennemslagskraft er det vigtigt at kende målgruppens motivation og forventninger til indsatsen. Vi ved fra forskellige studier, at når deltagere føler en indre motivation for at deltage, så bidrager det til, at forandringer både kan være større og mere blivende, end hvis de deltager i en indsats, fordi andre synes, det kan være en god idé – det, som vi kender som ydre motivation (Deci et al., 1994; Gagné & Deci, 2005).

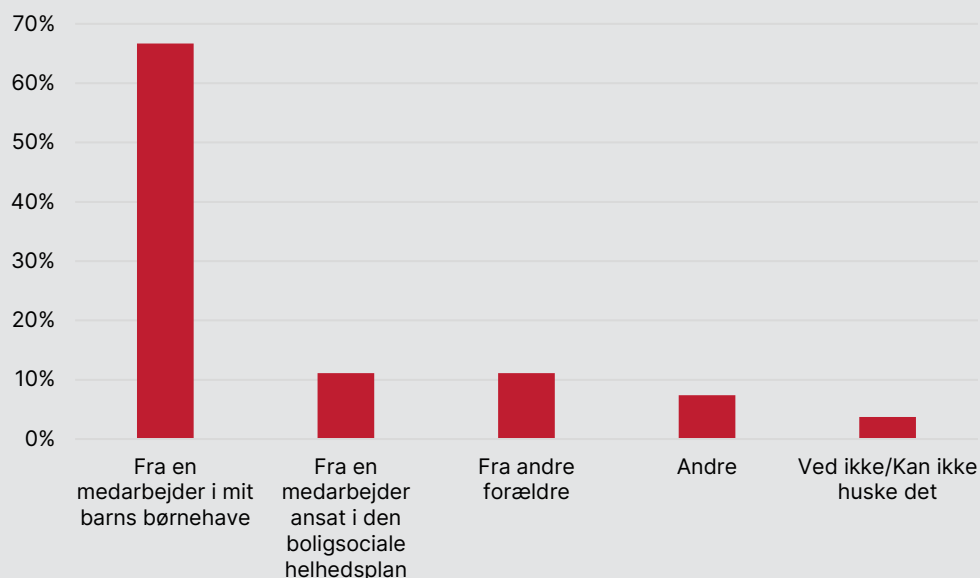
3.1 Rekruttering

Oprindeligt skulle deltagere til indsatsen både rekrutteres via børnehaverne og Gerlev Idrætshøjskoles legefestival. På grund af corona-restriktioner blev legefestivaler imidlertid ikke afholdt i 2020 og 2021. Rekrutteringen af årgang 1 og årgang 2 er derfor udelukkende sket i regi af de to børnehaver. På årgang 2 var der endvidere fire familier fra andre børnehaver, idet der ikke var nok børn i storbørnsgruppen i Børnehuset Nord.

Erfaringen herfra har været, at børnehaven har været et tilstrækkeligt rekrutteringsgrundlag, fordi de to HippHopp-vejledere hyppigt kommer i børnehaverne – også i ydertimerne – og således er kendte ansigter. Tidligere forældre og pædagoger i storbørnsgrupperne fungerer tilsvarende som ambassadører for indsatsen, fordi de omtaler indsatsen positivt og anbefaler andre forældre af deltage i indsatsen.

2 ud af 3 forældre, der har deltaget i intro-surveyen, fortæller, at de hørte om HippHopp fra en medarbejder i børnehaven, mens de øvrige har hørt om indsatsen fra en HippHopp-vejleder, andre forældre eller øvrige; det fremgår af Figur 3.1.

Figur 3.1 Hvordan hørte du om tilbuddet om HippHopp?

Anm.: N = 27.

Kilde: Survey.

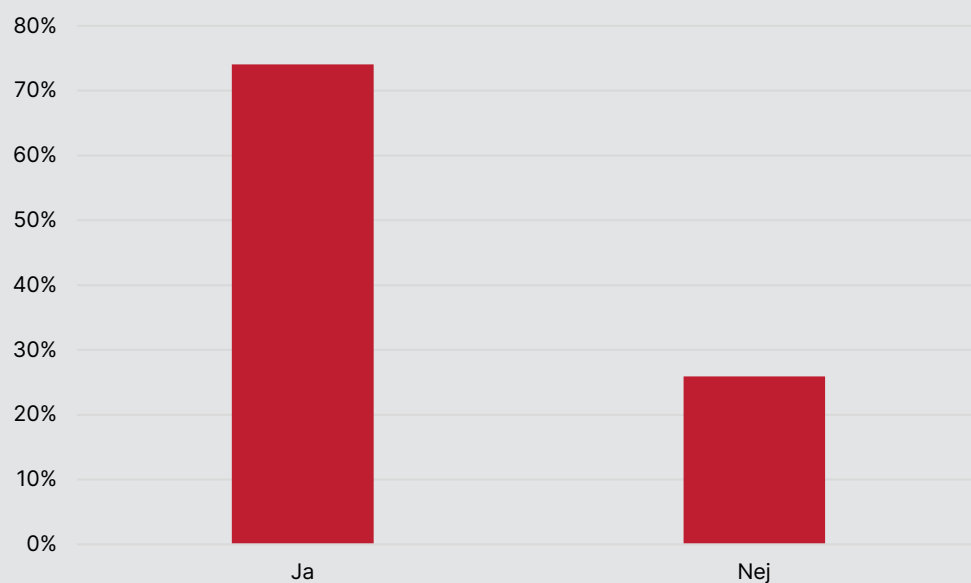
I august måned afholdes et intromøde, hvor forældre til storbørnsgruppen inviteres til en præsentation af HippHopp-indsatsen. Hvis forældrene ikke kan deltage i intromødet, har de mulighed for at høre om indsatsen fra en af de to HippHopp-vejledere bilateralt.

Intromødet har til formål at præsentere indsatsens indhold, form og varighed. Efter intromødet på de første to årgange blev de fremmødte forældre bedt om at evaluere intromødet; særligt for at afdække, om der var forældre, der efter introduktionen ikke ønskede at deltage i indsatsen. Det viste sig, at alle forældre i storbørnsgruppen ønskede at deltage i indsatsen, og at der *ikke* var forældre, der efter intromødet ikke ønskede at deltage i indsatsen. Det har ikke været ensbetydende med, at alle forældre har været med igennem hele indsatsen. Der er forældre, der har skruet meget ned for deres deltagelse og kun har deltaget i få aktiviteter. Men alle, der var til intromøderne, meldte sig til.

I Figur 3.2 fremgår, at mere end 7 ud af 10 forældre har deltaget i intromødet i børnehaven. Det indikerer en stor efterspørgsel, nysgerrighed og interesse fra forældrenes side.

Figur 3.2 Deltog du i intromødet afholdt i børnehaven?

Anm.: N = 23.

Note: Baseret på besvarelser for årgang 1 og 2, da der kun blev evalueret efter intromøderne for årgang 1 og årgang 2.

Kilde: Opstarts-survey.

I Figur 3.3 fremgår forældrenes vurderinger af intromødet. Generelt er 8-9 ud af 10 forældre helt enige eller enige i, at intromødet har givet et godt indblik i indsatsen – både i forhold til omfang og deltagelse. Forældrene tilkendegiver også, at de har haft klare forventninger til, hvad der ville komme ud af at deltage i indsatsen, og at både HippHopp-vejlederne og pædagogerne, der præsenterede indsatsen, kunne svare på de spørgsmål, der var til indsatsen.

Figur 3.3 Deltagernes vurdering af introduktionsmødet

Andelen, der svarer 'helt enig' og 'enig'.

Anm.: N = 23.

Kilde: Intro-survey (årgang 2).

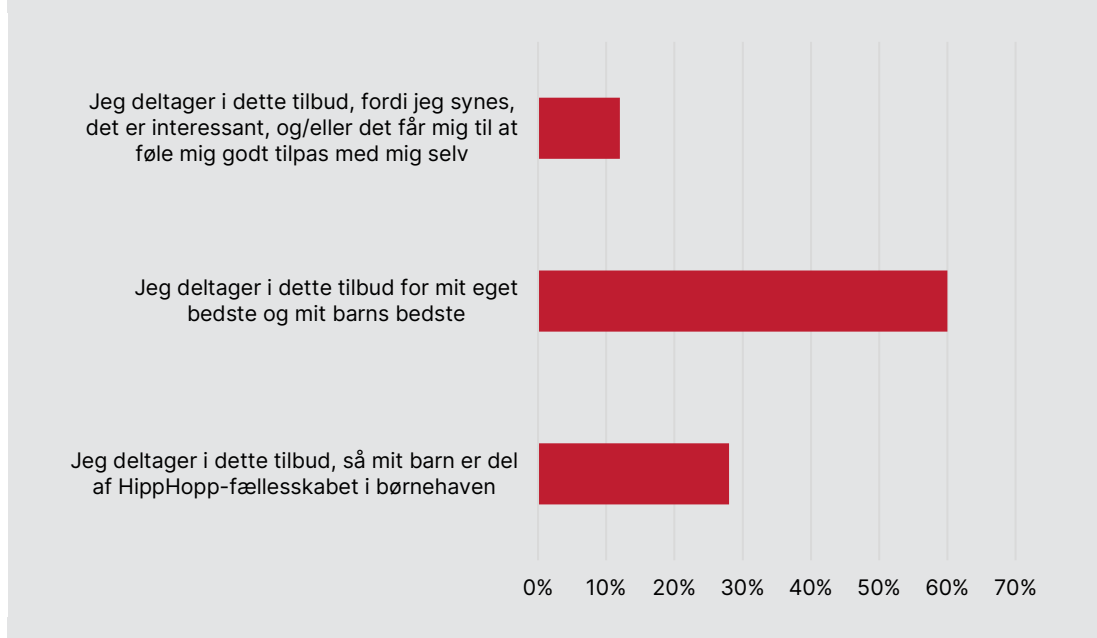
En HippHopp-mor fortæller:

Min mand deltog i introduktionsmødet, og jeg var hjemme med børnene. Han kom hjem fra mødet og sagde: 'Vi skal være med i HippHopp – det vil være godt for vores dreng'. Det, han fortalte fra mødet, synes jeg også lød godt og som noget, vi kunne få noget ud af. Så selvfølgelig skulle vi være med i HippHopp, og vi har ikke fortrudt en eneste gang.

Vi har endvidere spurgt forældre, hvorfor de deltager i indsatsen, for at få et indblik i deres motivation. I Figur 3.4 fremgår det, at 6 ud af 10 deltager i HippHopp-indsatsen for deres eget og deres barns bedste. 3 ud af 10 forældre

fortæller, at de deltager, så deres barn er en del af HippHopp-fællesskabet, mens de resterende deltager, fordi de synes, at indsatsen er interessant, og ved at deltage kommer de til at føle sig godt tilpas med sig selv.

Figur 3.4 Hvorfor deltager du i tilbuddet?

Anm.: N = 27.

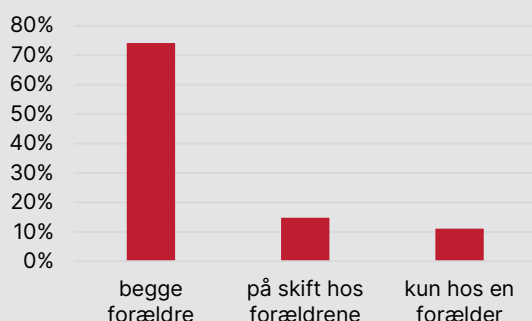
Kilde: Survey.

HippHopp-vejlederne fortæller, at samtlige førskolebørn og deres forældre har ønsket at deltage i indsatsen, fordi de gerne ville have flere redskaber til at gøre deres børn mest muligt klar til at starte i skolen. Hovedparten af forældrene har gennemført indsatsen; enkelte er stoppet undervejs af personlige grunde og ikke grundet indsatsen. En HippHopp-mor fortæller:

Jeg elsker at lave ting med min dreng, og vi er smadde gode til at lege sammen. Jeg er ikke så glad for alle de der forældre-ting, og jeg er ikke så god til at få lavet legeaftaler. Men jeg kan se, at min dreng er glad for at være til HippHopp-cafeerne og møde alle de andre børn. Så selvom jeg ikke bryder mig om fælles arrangementer, så kommer vi for min drengs skyld. Jeg er også begyndt at lave flere legeaftaler med nogle af de andre fra HippHopp. Det er han glad for. Det betyder alt for mig.

3.2 Målgruppen

Figur 3.5 Hvem bor HippHopp-barnet sammen med?

Anm.: N = 27.

Kilde: Opstarts-survey.

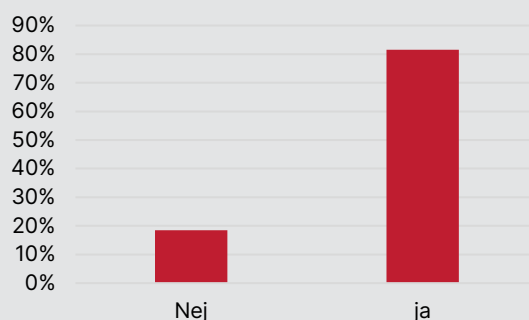
3 ud af 4 HippHopp-børn bor sammen med begge forældre, mens de resterende enten bor sammen med den ene forælder eller på skift hos begge forældre (se Figur 3.5). I de boligområder, der hører under den boligsociale helhedsplan, er der i 2022 56 % af husstandene med børn, hvor børnene bor sammen med begge forældre, og altså 44 % hvor børnene bor med kun den ene forælder. Baseret på de, der har besvaret sur-

veyen, ser det således ud til, at der er flere HippHopp-børn, der bor sammen med begge forældre, end børn generelt gør i boligområderne under den boligsociale helhedsplan.

I Figur 3.6 fremgår, at 8 ud af 10 HippHopp-børn har søskende. I interviews med forældre fremgår det, at flere af de børn, der går på årgang 3, har haft søskende på årgang 1. Tilsvarende giver forældre til de børn, der på interviewtidspunktet gik i HippHopp og har mindre søskende, udtryk for, at de ønsker, at de yngre søskende også bliver en del af en fremtidig HippHopp-indsats.

I Figur 3.7 fremgår, hvad forældrene laver. 7 ud af 10 forældre, der har besvaret opstarts-surveyen, er i arbejde eller i gang med en uddannelse, mens de resterende 30 % af forældre hverken er i gang med job eller uddannelse, er i gang med andet eller ikke ved det. I boligområderne under den boligsociale helhedsplan er det i 2021 35 % af

Figur 3.6 Har HippHopp-barnet søskende?

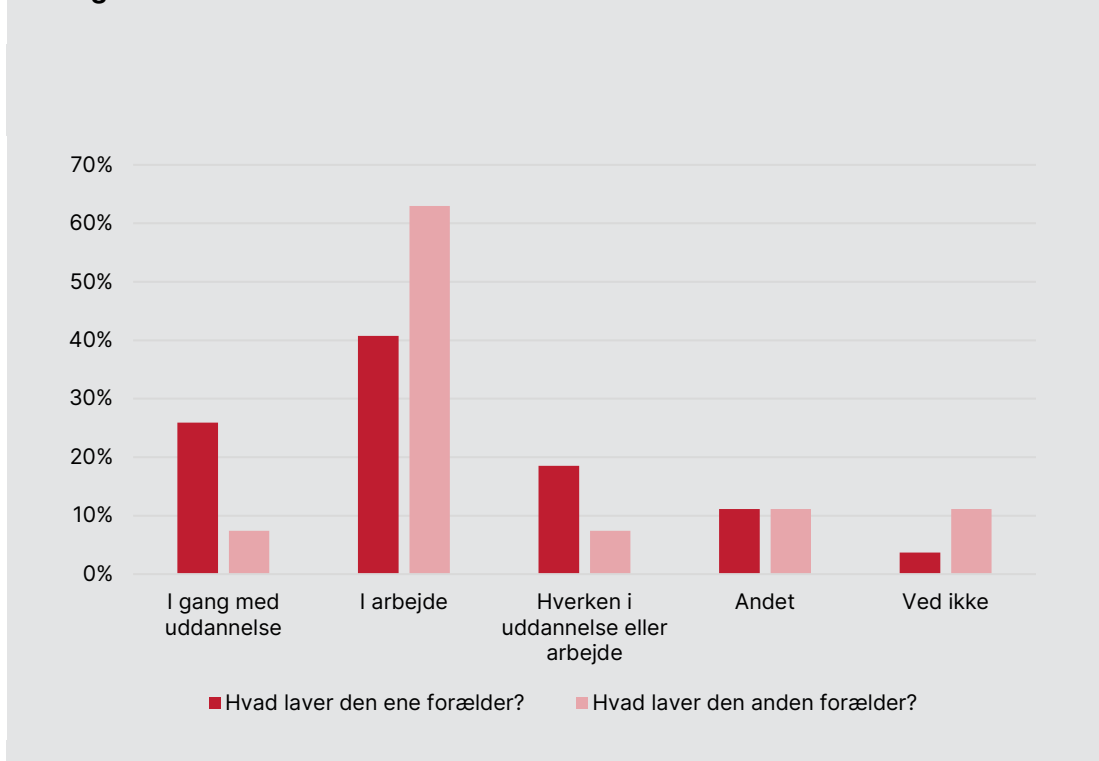

Anm.: N = 27.

Kilde: Opstarts-survey.

18-64-årige, der hverken er i gang med uddannelse eller beskæftigelse. Det vil sige i forhold til tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, ligner HippHopp-forældrene de voksne, der bor i den boligsociale helhedsplans boligområder.

Figur 3.7 Hvad laver forældrene?

Anm.: N = 27.

Kilde: Opstarts-survey.

Indsatsen ser ud til at lykkes med at få fat i en bred gruppe af forældre og børn, der ligner den generelle beboersammensætning i boligområderne, som intentionen med indsatsen også er. HippHopp-vejlederne fortæller, at HippHopp-familierne spænder vidt i forhold til deres ressourcer og muligheder. Der er en del af målgruppen, der har overskud og ressourcer, og som ikke har brug for så meget støtte og vejledning, og så er der den primære del af målgruppen, der har brug for meget hjælp og støtte. En HippHopp-vejleder fortæller:

Der er familier, der befinder sig i udsatte positioner, og hvor forældrene lige præcis har overskud til at få hverdagen til at hænge sammen – og ikke mere end det. Det kan handle om, at den ene af forældrene har nogle udfordringer og vanskeligheder, der kræver meget overskud at håndtere, eller det kan være ældre eller yngre børn, der trives mindre godt, og som kræver meget opmærksomhed og

støtte fra forældrene. Der er også forældre, der har svært ved at læse dansk og tale dansk, og de er udfordret i forhold til samarbejde med børnehaven, den kommende skole og i forhold til aktiviteterne i indsatsen. De forældre har brug for væsentlig mere støtte.

Dagtilbuddene oplever også, at målgruppen til HippHopp-indsatsen er sammensat, og at børnegruppen varierer meget i forhold til, hvad de alderssvarende forventninger er. En dagtilbudspædagog fortæller:

Størstedelen af børnene er tosprogede, og sprogtest afslører overraskende store sproglige udfordringer.

Indsatsen bestræber sig på at få både mor og far involveret i indsatsen, men HippHopp-vejlederne oplever, at det mest er mødrene, der er engageret i indsatsen og laver aktiviteterne med børnene. Hen mod slutningen af indsatsperioden er der dog begyndt at komme flere fædre med; særligt til HippHopp-cafeerne:

Det vil jo være bedst, at det er både mor og far, der er aktive med aktiviteter. Men sådan er det ikke helt. Det er mest mødrene, men vi ser fædre til HippHopp-cafeerne, og hvis der er andre fællesarrangementer. På den måde er de også en del af HippHopp-indsatsen. Det er bedre, at de er med lidt end slet ikke. (HippHopp-vejleder)

3.3 Forældrenes syn på børnehave og det sted, de bor

Vi har i opstarts-surveyen spurgt forældrene til, hvordan de oplever den børnehave, deres barn går i, samt det område, de bor i. Grunden til, at det er interessant at få forældrenes syn herpå, er, at et positivt syn på børnehave og boligområde kan forventes at have en positiv betydning for deres engagement i indsatsen og for det udbytte, de oplever at få af indsatsen. Omvendt kan et negativt syn på børnehaven og boligområdet risikere at have en negativ betydning for deres deltagelse og udbytte.

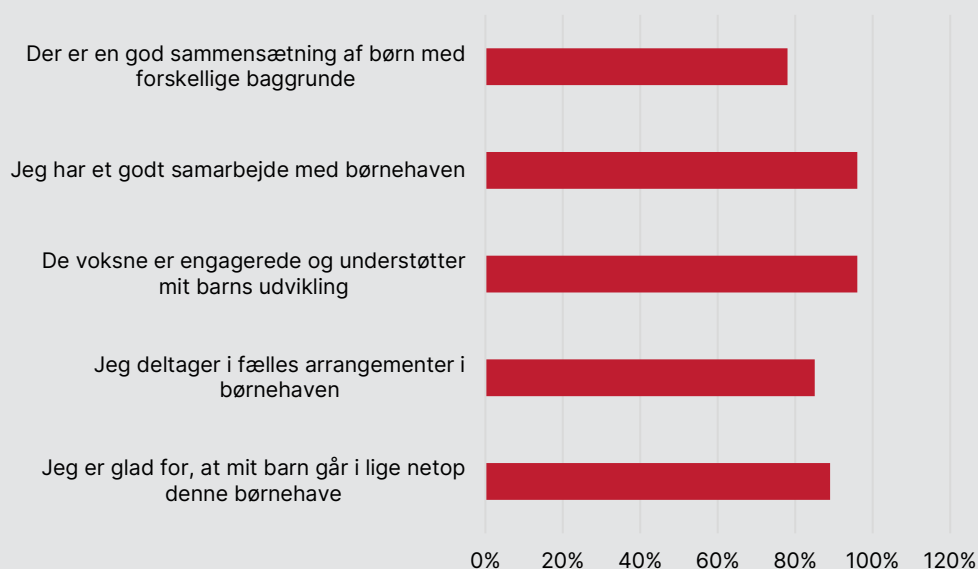
Forældrene, der har svaret på opstarts-surveyen, har generelt en positiv vurdering af den børnehave, som deres barn går i. Stort set alle forældre er helt enige eller enige i, at de har et godt samarbejde med børnehaven, og at de voksne er engagerede og understøtter børnenes udvikling godt. Tilsvarende

angiver hovedparten af forældrene, at de deltager i børnehavens arrangementer, at de er glade for, at deres børn går i netop den børnehave, de nu går i, og at de synes, der er en god sammensætning af børn med forskellige baggrunde.

Det peger på, at forældrene, der deltager i HippHopp-indsatsen, er positive og deltagende i deres barns børnehave. Dette engagement kan forventes at have en positiv betydning for forældrenes deltagelse i HippHopp-indsatsen. Der er en del forældre, der ikke har besvaret opstarts-surveyen, og de kan have en anden oplevelse med børnehaven.

Figur 3.8 Forældrenes vurdering af børnehave

Andelen, der er 'helt enig' eller 'enig' i udsagnet.

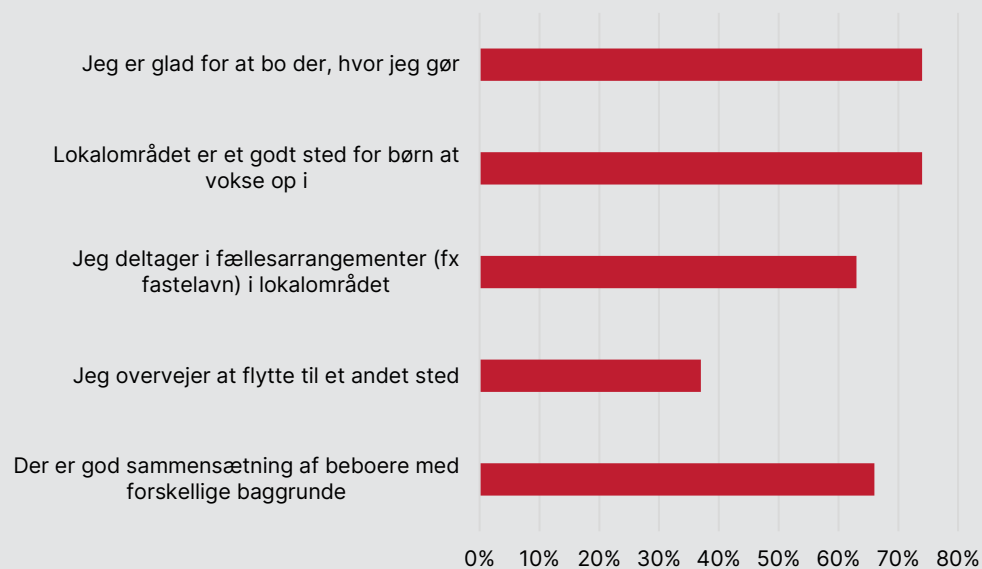
Anm.: N = 27.

Kilde: Opstarts-survey.

Vi har tilsvarende spurgt til, hvordan forældrene oplever det sted, de bor (Figur 3.9), og her svarer godt 7 ud af 10 i opstarts-surveyen, at de er helt enige eller enige i, at de er glade for sted, de bor (fortrinsvis Ringparken og Motalavej), at lokalområdet er et godt sted for deres børn at vokse op i, og at der er en god sammensætning af beboere med forskellige baggrunde i området. Der er dog også 4 ud af 10 forældre, der er helt enige eller enige i, at de overvejer at flytte væk fra området.

Figur 3.9 Forældrenes vurdering af det sted, de bor

Andelen, der er 'helt enig' eller 'enig' i udsagnet.

Anm.: N = 27.

Kilde: Opstarts-survey.

HippHopp-forældrene forekommer således at være positive og engagerede i forhold til det sted, de bor, og det kan have en positiv betydning for, at de deltager i netværks- og fællesskabsaktiviteter, der er en del af HippHopp-indsatsen. Der er dog også en del af HippHopp-forældrene, der er mindre engagerede i både deres børn og børnehaven. En pædagog fortæller:

Vi vil gerne have forældrene til at tage mere ansvar og engagere sig i, hvad vi laver i institutionen. De børn, vi har, er jo førskolebørn. Og man har flyttet børnehaveklasseniveauet ned til os. Og den opgave kan vi kun løfte i fællesskab med forældrene.

3.4 Opsamling

HippHopp-indsatsen er lykket med at rekruttere alle førskolebørn i de to dagtilbud på samtlige tre afholdte årgang. Dermed er det lykket at rekruttere en bred og sammensat målgruppe, hvor forældres kompetencer, færdigheder og

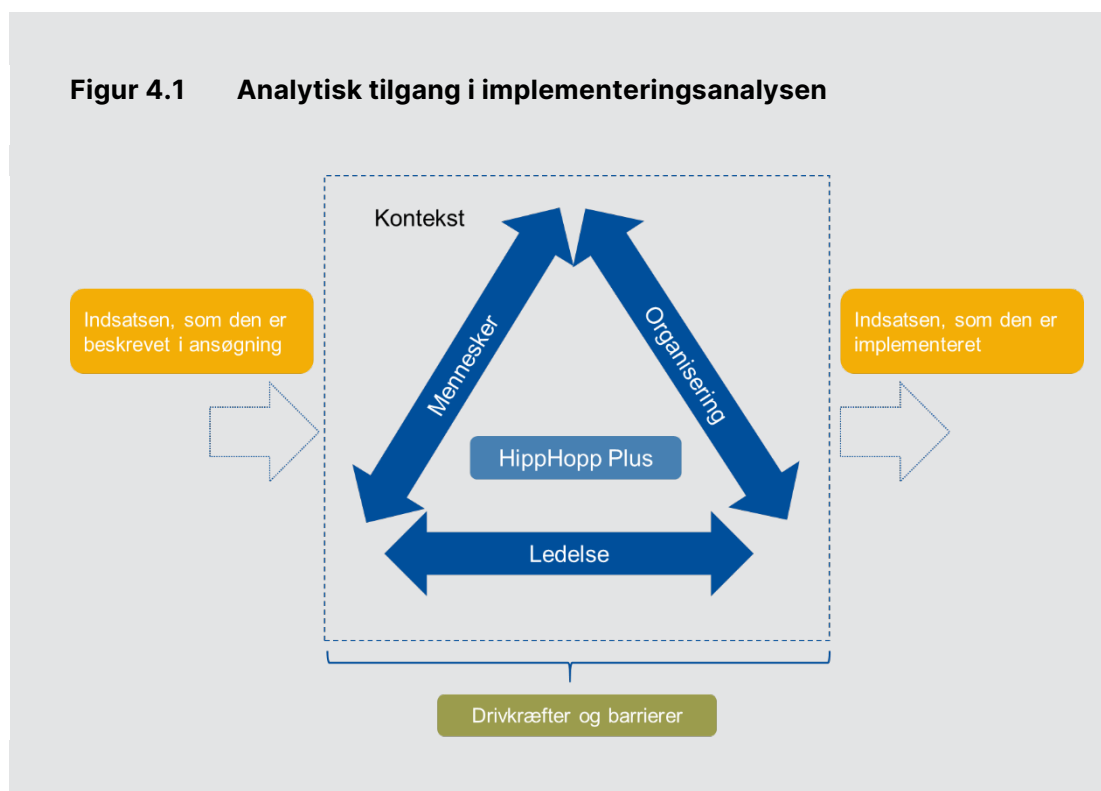
overskud til indsatsen varierer. Det er således lykkedes at skabe en indsats, der ikke er stigmatiserende og kun for forældre i udsatte positioner, men derimod en indsats, som er for alle forældre.

Forældrene, der har deltaget i interviews og surveys, er motiverede for at være med i HippHopp-indsatsen, og de vil gerne være med for at give deres børn det bedste mulige afsæt for at starte i skole. Tilsvarende er de forældre, der har deltaget i interviews og surveys, glade for dagtilbuddet og det område, de bor i, og de forekommer at være aktive i deres børns hverdag i børnehaven, idet de fleste deltager i børnehavens arrangementer.

4 Implementering og forankring

I dette kapitel beskriver vi, hvordan indsatsen er implementeret og efterfølgende forankret i den boligsociale helhedsplan og i de to kommunale dagtilbud.

Overordnet set har implementeringsanalysen til formål at afdække, hvordan, hvorfor og under hvilke omstændigheder HippHopp-indsatsen har en gennemslagskraft. Vi har fokus på, hvordan indsatsen er kommet fra start, og vi har fokus på at afdække indsatsen i praksis – dvs. hvordan indsatsen er implementeret. Dernæst har vi fokus på drivkræfter og barrierer for implementeringen – dvs. de forhold i implementeringsmiljø og -proces, som hhv. kan fremme eller hæmme, at indsatsen har den forventede gennemslagskraft for målgruppen. Vi beskriver implementeringen ud fra de fire dimensioner 'mennesker', 'organisering', 'ledelse' og 'kontekst', som det fremgår af Figur 4.1.

Kilde: Fixsen et al. (2005).

En central del af afdækningen er at sammenholde, hvordan HippHopp-indsatsen oprindeligt var beskrevet, og hvordan den efterfølgende er implementeret. I analysen af projektet i praksis (altså som implementeret) ser vi især på for-

målet med projektet i praksis samt målgruppe, organisering og indhold, herunder intensitet og varighed. I implementeringen af denne indsats – uden at det er særligt for denne indsats – sker der justeringer undervejs.

Implementeringen – altså det, som sker mellem den beskrevne HippHopp-indsats og den implementerede HippHopp-indsats – kan forstås ud fra tre hoveddimensioner: 'organisering', 'mennesker' og 'ledelse'. Fixsen et al. (2005) opererer desuden med den lokale 'kontekst' som endnu en dimension, mens 'projektet' – her HippHopp-indsats – udgør en femte dimension.

'Organisering' omhandler bl.a. projektets tilrettelæggelse, koordinering, samarbejde og rollefordeling – herunder graden af systematik og sammenhæng i, hvad der udføres. 'Ledelse' henviser til det ledelsesmæssige fokus, opbakning og prioritering af projektet, herunder om der fx er fastlagte procedurer, målsætninger og ressourcer. Det gælder både ledelse i selve projektet i kommunen samt blandt lederne i de samarbejdende dagtilbud. Med dimensionen 'mennesker' er der fokus på både indsatsens vejledere samt de førskolebørn og deres forældre, der deltager i projektet – herunder om målgruppen er motiveret for og i stand til at indgå i projektet, samt om medarbejderne har de rette kompetencer, de rette muligheder og den rette fleksibilitet i forhold til at facilitere projektet. 'Kontekst' handler om de politiske dagsordener, love og paradigmer, der gør sig gældende, og som projektet skal implementeres under. Endelig handler dimensionen 'indsats' om, hvorvidt projektet accepteres af medarbejderne og af målgruppen. Det er afgørende, at både medarbejdere og målgruppen forstår idéen med projektet og forstår, hvilken gennemslagskraft projektet er tiltænkt at have.

Kapitlet er baseret på 10 kvalitative interviews med forældre til børn i indsatsen, HippHopp-vejlederne og dagtilbudspædagoger. Derudover indgår survey-besvarelser om indsatsens elementer. De empiriske data er analyseret med udgangspunkt i Fixsens implementeringsmodel for 'kontekst', 'indsats', 'organisering', 'mennesker' og 'ledelse'.

4.1 HippHopp-indsatsen som beskrevet og implementeret

HippHopp-indsatsen startede under corona-pandemien, og det gjorde, at indsatsen for de to første årgange ikke kunne implementeres i den form, som var tiltænkt. De fysiske vejledninger blev der holdt færre af, og nogle blev afholdt online. HippHopp-cafeerne kunne heller ikke afholdes på årgang 1: Her blev enkelte afholdt som udendørsaktiviteter, og på årgang 2 blev HippHopp-ca-

feerne kun afholdt den sidste halvdel af indsatsen. Disse forhold har forventeligt haft en betydning for relationsdannelsen – både mellem familierne og HippHopp-vejlederne og mellem forældrene indbyrdes. Det tætte samarbejde med børnehaverne blev også vanskeliggjort under corona-pandemien af, at børnehaverne var presset på mandskab og restriktioner under corona. Den oprindelige idé, med at pædagogerne også deltog ud af huset i HippHopp-indsatsen, blev ikke implementeret.

4.1.1 Videreudvikling af indsatsens indhold

I gennem indsatsens første 3 år er der således sket en gennemgribende justering af materialer, aktiviteter og vejledninger. Alle aktiviteter er revideret, bl.a. med visuelle og mere tidssvarende beskrivelser. Desuden er materialer, aktiviteter og vejledninger gjort digitale, så forældre og børn kan se videoer med aktiviteter og vejledninger. Ligeledes er bøger indlæst for, at forældre, der er sproglig udfordret, stadig kan deltage i indsatsen. Digitaliseringen har også gjort det muligt for forældre og børn at genbesøge de historier og vejledninger, der knytter sig til indsatsen.

Der er tilsvarende sket en justering af indsatsen i forhold til de aktiviteter, som forældre laver med børnene i løbet af ugen. Til en start var der faste aktiviteter på faste ugedage, og der var ekstra aktiviteter, der kunne laves. HippHopp-vejlederne oplevede, at forældre følte sig pressede af, at de skulle lave bestemte aktiviteter på bestemte dage, og det fik flere forældre til at miste motivationen og gejsten, fordi de fik en følelse af, at de ikke levede op til indsatsens forventninger. Dette har HippHopp-vejlederne taget bestik af, således at der ikke er sat faste ugedage på bestemte aktiviteter, men at der er fem sæt aktiviteter til en uge, og forældrene beslutter selv, hvornår og i hvilken rækkefølge de laver aktiviteterne. Ekstraaktiviteterne er desuden taget ud af indsatsen, for at forældrene ikke skal føle, at de ikke formår at lave alle aktiviteter med deres børn.

Vi oplever, at forældrene faktisk når at lave de fleste af ugens aktiviteter, og det at de selv kan planlægge og mærke efter hos barnet, hvad barnet er motiveret for at lave, er jo en kæmpe styrke. Vi vil gerne understøtte forældrene i at møde barnet der, hvor barnet er, så i virkeligheden er friheden til, at forældre selv i planlægger, hvornår de laver aktiviteter en stor gevinst. (HippHopp-vejleder)

Den individuelle tilpasning er de interviewede familier glade for. En forælder fortæller:

HippHopp-vejlederne gør meget ud af, at man ikke skal undskylde for, hvad vi ikke har nået at lave. Der er så meget, man gerne vil nå som forælder, og det værste er bare følelsen af ikke at være god nok eller gøre det godt nok. Derfor er det en kæmpe lettelse, at de to HippHopp-vejledere hjælper os med at fjerne en skyldfølelse over ikke at have nået det hele. (HippHopp-mor)

Legen er en helt central komponent i HippHopp-indsatsen. Ideen er, at læring kan leges ind hos børnene. Legepraksissen er fastholdt uændret i HippHopp-indsatsen, men formen er justeret undervejs. Særligt har erfaringerne været, at selvom både pædagogerne, Gerlev-ansatte og HippHopp-vejledere går foran og leger med børnene, er det mere vanskeligt for forældrene at begynde at lege. Der har dog været lege, som forældrene selv har leget, da de var børn, som har kunnet aktivere forældrene i legene. Fælleslege med forældre er således blevet justeret til, at det er børnene, der leger, og at forældrene i stedet får vist, hvordan legen er et redskab til at lære. En HippHopp-vejleder fortæller:

Jeg tænker, at vi hele vejen forsøgte at få forældrene til at deltage i fælleslege. Men de eftermiddagslege-eftermiddage, som Gerlev kom til i institutionerne, har vi omlagt til formiddage uden forældre. Der var her kun et fåtal af forældre, der valgte at blive og lege med, når de hentede deres børn. Men til weekend-legedag med Gerlev – og fx til caféerne – forsøger vi at få alle forældrene med, og det lykkes med varierende succes.

En HippHopp-forælder fortæller om, hvordan leg, aktiviteter og redskaber giver en inspiration i dagligdagen – også uden om de programsatte aktiviteter:

Vi har fået så meget inspiration til at lave noget sammen. Vi behøver ikke selv hele tiden at skulle finde på en masse. Det gør, at når vi kommer hjem, så kan vi åbne tasken fra HippHopp og bare gå i gang. Det er en kæmpefordel. (HippHopp-mor)

Der er også sket en justering af HippHopp-cafeerne. De afholdes én gang om måneden, men de er justeret således, at alle i familien inviteres med, og cafe-arrangementet afsluttes med fællesspisning:

Vi har eksperimenteret med tidspunktet for HippHopp-cafeen – skal det være i forlængelse af, dagtilbuddet lukker, eller skal familierne lige have luft mellem at have hentet børn og HippHopp-cafeen. Vi er endt på, at forældrene får lidt luft til eventuelt også at hente deres andre børn, og alle er velkomne til cafeen – både ældre og yngre børn. Ud over at alle bidrager til at skabe fællesskab og god

stemning, så er det også forudsætning for, at familierne kan deltage, at alle børn kommer med, og det er også en forudsætning, at der er fællesspisning til sidst, så familierne ikke skal hjem og lave mad. Vi tænker hele tiden i at fjerne alle mulige barrierer for familiernes deltagelse. Det skal være så nemt som muligt for dem at deltage. (HippHopp-vejleder)

4.1.2 Videreudvikling af indsatsens metode

Der er også sket en markant videreudvikling af metoden, så den, ud over at have det individuelle perspektiv, også har et stærkt fællesskabsdannende element, hvor indsatsen bruger HippHopp-cafeer, Facebookgrupper, Gerlevs fælles legearrangementer, afslutningsfester og møder i dagtilbud og skoler til at udvikle og understøtte relationerne mellem forældrene. Fællesskabsdannelsen har til formål at skabe et netværk blandt ligesindede forældre, således at de kan hjælpe og støtte hinanden – både i og uden for indsatsen.

En anden markant videreudvikling er det brobyggende og helhedsorienterede perspektiv. HippHopp-vejlederne har undervejs i indsatsen identificeret et behov hos familierne for brobygning til andre typer af indsatser og støtte, fx fra sundhedsplejerskerne. HippHopp-vejlederne får via deres relation til – og deres helhedsorienterede blik på – familierne et indblik i, at der kan være udfordringer og vanskeligheder hos søskende, forældrene eller førskolebarnet, som skal adresseres i en sammenhæng uden for HippHopp-indsatsen. I de tilfælde brobygger HippHopp-vejlederne til disse andre instanser og hjælper således familierne videre i en samlet positiv forandring. Vejledernes erfaring er, at nogle af disse andre vanskeligheder og udfordringer står i vejen for, at forældrene har overskuddet og ressourcerne til at udfylde forælderrollen bedst muligt.

Endelig er der sket en videreudvikling i form af brobygning til særligt to skoler; én i Korsør og én i Slagelse. Brobygningen består i, at HippHopp-vejlederne deltager i introduktionsmøder sammen med HippHopp-familierne på de skoler, hvor førskolebørnene skal starte. HippHopp-vejlederne deltager også i skoleaktiviteter og forældremøder efter skolestart for at understøtte forældresamarbejdet med skolerne og for at understøtte forældrenes engagement og deltagelse i deres børns skolehverdag.

4.1.3 Deltagernes oplevelser af indsatsens indhold og metode

Både i forbindelse med opstarts-surveyen, midtvejs-surveyen og afslutnings-surveyen har vi spurgt HippHopp-forældrene til deres syn på indsatsens dele og metoder. Desværre er antallet af deltagere, der har besvaret surveyen alle tre gange, ikke tilstrækkeligt stort til, at vi kan følge deres eventuelt ændrede

syn på indsatsen. Desværre er der heller ikke nok besvarelser på hver årgang til at kunne undersøge, om de ændringer, der er sket med aktiviteterne osv. mellem de forskellige årgange, har givet sig udslag i en mere positiv vurdering mellem årgangene. Vi har derfor været nødt til at se på alle besvarelserne samlet og kun dele op efter, om besvarelsen er fra starten, midtvejs i eller fra slutningen af indsatsen, men da de samme forældre ikke har svaret flere gange, kan vi ikke følge en egentlig udvikling over tid.

Det fremgår af Figur 4.2, at der fra start til slut er sket en udvikling i andelen, der svarer, at de synes meget godt om forskellige dele af indsatsens indhold og metode. Den positive udvikling, som kun er en tendens, fordi populationerne ikke er store nok til at teste for signifikans, kan både skyldes en udvikling i HippHopp-indsatsen over tid, eller at forældrene tilegner sig indsatsen i løbet af indsatsens perioden og af den grund kommer til at synes bedre om de forskellige dele. Udviklingen kan også skyldes, at der er tale om forskellige forældre, der svarer i de tre tværsekspopulationer.

Figur 4.2 Deltagernes vurderinger af HippHopp-indsatsens opbygning og organisering

Andelen, der svarer 'meget godt' på udsagn om, hvor godt eller ikke godt de synes om, ...

Anm.: N(start) = 27; N(midtvejs) = 51 og N(afslutning) = 50.

Kilde: Survey.

4.2 Ledelse

Der har været nedsat en koordinationsgruppe bestående af chefen for den boligsociale helhedsplan, en dagtilbudsleder i Slagelse Kommune og en repræsentant fra Gerlev. Koordinationsgruppen har haft ansvaret for at ansætte HippHopp-vejledere og fastsætte rammerne for, hvordan HippHopp-indsatsen har foregået samt for samarbejdet mellem indsatsen og de to dagtilbud. Den boligsociale helhedsplan har haft det daglige ansvar for organisering, implementering og fremdrift.

Chefen for den boligsociale helhedsplan har haft det overordnede ansvar for hele projektet, og det daglige ansvar er blevet delt mellem de to vejledere, der er fuldtidsansatte i indsatsen. Disse to vejledere er omdrejningspunktet i projektet, og de oplever en stor opbakning fra boligorganisationen og fra de kommunale samarbejdspartnere til projektet.

Den kommunale samarbejdspartner i koordinationsgruppen har en ledende stilling i kommunen og bidrager herigennem til at brobygge til de to dagtilbud og børnehavedere, der deltager i indsatsen. Denne ledelsesmæssige opbakning har en positiv betydning for, at de to børnehaver og de tilknyttede pædagoger kan afsætte ressourcer til at være med i indsatsen, og at de kan brobygge mellem indsatsen og forældrene til førskolebørnene.

4.3 Organisering

HippHopp-indsatsen drives primært af indsatsens to HippHopp-vejledere. Den ene vejleder er tilknyttet storbørnsgruppen i Børnehuset ved Storebæltsvej, mens den anden vejleder er tilknyttet Børnehuset Nord. De to HippHopp-vejledere samarbejder tæt på pædagogerne i storbørnsgruppen, hvor de koordinerer aktiviteter og arrangementer med hinanden. Samarbejdet mellem HippHopp-indsatsen og dagtilbuddene er afgørende vigtigt for i første omgang HippHopp-indsatsen, men dernæst også for dagtilbuddene. HippHopp-indsatsen er af de to dagtilbud inviteret ind i dagtilbuddets hverdag, og de to HippHopp-vejledere kommer flere gange om ugen for at snakke med børnene, forældrene og pædagogerne. Det tætte samarbejde er også vigtigt for at samstemme aktiviteterne i HippHopp-indsatsen med lærerplanerne i dagtilbuddene, således at når dagtilbuddene arbejder med natur, så bliver der også arbejdet med natur i HippHopp-indsatsen:

Det er en stor styrke for os, at HippHopp-indsatsen følger vores lærerplanerne i emner og temaer, fordi det gør, at de forskellige dele bliver introduceret på forskellige måder og i forskellige sammenhænge. Det kan kun styrke børnenes udvikling. Det er en gevinst.
(Pædagog i et dagtilbud)

Derudover har projektet haft et tæt samarbejde med Gerlev Center for leg og bevægelse, hvor medarbejdere fra Gerlev har stået for afholdelse af legearrangementer i børnehaven og legedage for familier og HippHopp-vejledere i begge områder. Medarbejderne fra Gerlev har bidraget med inspiration til legende praksis, både til de to HippHopp-vejledere og til pædagogerne i de to dagtilbud.

Endelig er der undervejs i indsatsens første 3 leveår blevet etableret et tæt samarbejde med sundhedsplejerske, kommunens legetek, biblioteket mv. Disse samarbejdspartnere bruges både til brobygning og til at blive inviteret til HippHopp-cafeerne, hvor de fortæller om deres tilbud og muligheder.

4.3.1 Roller og ansvarsområder

De to HippHopp-vejledere er involveret i alle dele af HippHopp-indsatsen – lige fra udarbejdelse af materiale til at indgå, facilitere og samarbejde med forskellige kommunale og lokal- og civilsamfundsaktører. Dette har været en bevidst prioritering fra projektlederens (chefen for den boligsociale helhedsplan) side ud fra en betragtning om, at ejerskabet og ansvaret placeres hos de to HippHopp-vejledere.

Midtvejs i indsatsen stoppede den ene HippHopp-vejleder, og en ny blev ansat. Medarbejderudskiftninger kan tit stagnere en indsats i kortere eller længere tid, men dette skete dog ikke i HippHopp-indsatsen. Grunden til det ikke skete er, at HippHopp-vejlederen, der startede indsats, inviterede den nyanstattede til en proces, hvor de sammen gennemgik materialer og foretog nye justeringer, og at den nyanstattede såvel havde stort kendskab til målgruppen og kom med relevante kompetencer. Dette muliggjorde, at der kunne skabes et nyt og fælles ejerskab til indsatsen hos de to HippHopp-vejledere:

Jeg kom ind i indsatsen, og det var en god proces for mig at være med til at justere materialet, fordi jeg herigennem oplevede, at jeg kunne være med til at sætte mit præg på indsatsen, og at mine kompetencer og færdigheder fik lov til at fylde i kvalificeringen og justeringen af materialet. Det har været godt for vores samarbejde og for vores måde at drive indsatsen på. Vi har fået fælles forståelse og sprog og leverer det sammen, ligesom vi er enige om prioriteringer og retningen. (HippHopp-vejlederen, der blev ansat midtvejs i indsatsen)

De to HippHopp-vejledere deltager i alle HippHopp-cafeerne sammen, og vejlederen, der primært er i det ene område, står for gennemgangen af aktiviteter mv., mens den anden vejleder tager børnene med i et andet rum og laver lege med dem. Efter fællesvejledningen samles børn og forældre til hygge og fællesspisning. På den måde bliver de to HippHopp-vejledere kendt af alle forældre og børn, og det gør, at vejlederne også får en viden om hele gruppen, således at de kvalificeret kan sparre med hinanden.

4.4 Konteksten

HippHopp-indsatsen foregår i de to boligområder Motalavej i Korsør og i Ringparken i Slagelse. De to boligområder har været en del af den samme boligsociale helhedsplan siden 2016. Igennem årene er der oparbejdet en stærk organisatorisk platform mellem boligorganisationer, kommune og øvrige civilsamsfundsaktører. Denne platform har HippHopp-indsatsen uproblematisk kunnet koble sig på og arbejde sig ind i. I løbet af de 3 år er HippHopp-indsatsen blevet godt konsolideret i boligområderne og blandt beboerne, og de boligsociale medarbejdere og HippHopp-vejlederne kan trække på hinandens viden, erfaringer og netværk til gavn for HippHopp-familierne. Når HippHopp-vejlederne kommer ind i familierne og får opbygget relationer til dem, viser der sig sommetider andre udfordringer hos forældrene eller ældre børn, som HippHopp-vejlederne kan brobygge til de boligsociale medarbejdere eller til øvrige professionelle aktører.

Ud over HippHopp-indsatsens synlighed i forhold til de professionelle aktører sørger de to HippHopp-vejledere også for at skabe synlighed om dem selv og indsatsen i boligområderne. HippHopp-cafeerne, der foregår i de to fælleshuse, skaber en synlighed, men HippHopp-vejlederne deltager også i åbne arrangementer, der afholdes i regi af den boligsociale helhedsplan eller i regi af andre aktører. Dette bidrager til, at de to HippHopp-vejledere er synlige for områdets beboere, og at de fastholder kontakten til børn og forældre, der har afsluttet deres forløb i HippHopp-indsatsen.

4.5 Mennesker

HippHopp-vejlederne har fokus på at opbygge relationer til forældrene og til børnene. Relationsdannelsen er afgørende for, at der skabes et fortroligt og tillidsfuldt rum, hvor fokus er på at give råd, vejledning og støtte, og hvor forældrene ikke føler, at de skal præstere eller leve op til noget bestemt. HippHopp-vejlederne arbejder derfor også ud fra en anerkendende tilgang, hvor de tager udgangspunkt i, at alle forældre vil deres børn det bedste, og at alle gør det, de kan:

Vi møder forældrene der, hvor de er. Vi ved jo godt, at det største udbytte af indsatsen er, hvis de systematisk arbejder hver dag med aktiviteterne. Men vi ved også, at det er ikke realistisk for ret mange af familierne. Vi arbejder derfor ud fra, at lidt er bedre end ingenting. Derfor skruer vi op og ned på indsatsen afhængigt af familien, og hvad vi ser, at den kan magte. Hellere opretholde en relation til

familierne end at miste dem, fordi de får en følelse, at den her indsats kan de heller ikke magte. (HippHopp-vejleder)

HippHopp-vejlederne har bygget en stor grad af individuel tilpasning ind i indsatsen for at fastholde forældrene til gavn for børnene. I få situationer har det betydet, at der i regi af dagtilbuddet sommetider er praktikanter, der laver HippHopp-aktiviteterne med HippHopp-børnene, fordi forældrene ikke har overskuddet til at gøre det:

Det bedste ville være, at det er far eller mor, der laver aktiviteterne med børnene og kommer i HippHopp-cafeerne. Men i nogle få familier magter forældrene ikke det. Så vi har fundet en løsning med en praktikant, der hjælper barnet. Det har vi valgt at gøre af to grunde. For det første, fordi barnet har brug for ekstra støtte og ekstra læring, og for andet, fordi barnet ellers ikke ville være en del af HippHopp-fællesskabet med de andre storgruppebørn. Det vil være barnet, der er taberen her, og det er jo barnet, vi i sidste ende er til for. Vi skal gøre alt, hvad vi kan for at kompensere og hjælpe barnet bedst muligt videre. (HippHopp-vejleder)

HippHopp-vejlederne prioriterer også at være tilgængelige for familierne, så familierne kan trække på vejlederne, når de har brug for det. HippHopp-vejlederne mødes også med familierne på skæve tidspunkter, når de har brug for det:

Når vi har arbejdet på at skabe en tillidsfuld relation til familierne, og en forælder så rækker ud til mig, fordi der akut er opstået en vanskelig situation i familien eller med barnet, så hjælper det jo ikke, at vi ikke står klar. Vi skal være der, og familierne skal kunne regne med os. (HippHopp-vejleder)

HippHopp-vejlederne skaber en anden relation til familierne, end dagtilbuddene gør. Dagtilbuddene oplever, at det er en stor gevinst i de situationer, hvor de har svært ved at få forældrene i tale eller finde ud, hvad der eventuelt er vanskeligt i familierne. I de situationer kan HippHopp-vejlederne være familiernes stemme og oversætte og hjælpe til, at samarbejdet mellem dagtilbuddene og familierne bliver bedre og tættere:

HippHopp-vejlederen har jo en anden relation til familierne. Familierne snakker anderledes med vejlederen end med os. Jeg tror, at de oplever, at der er mindre på spil ved at snakke fortroligt med vejlederen, fordi de ikke er en myndighedsperson, end ved at åbne sig for os, selvom vi jo heller ikke har en myndighedsrolle – men vi

er tættere på systemet. Når først familierne har fået tillid til vejlederen, så kan hun være med til at gøre vejen kortere mellem os og familien. Det er rigtig vigtigt særligt i de familier, hvor vi kan være bekymret for barnets udvikling og trivsel. Vi vil jo også bare gerne hjælpe barnet, men vi skal lukkes ind for at kunne hjælpe. HippHopp-vejlederen kan hjælpe med at lukke os ind. (Pædagog i et dagtilbud)

4.6 Videreførelse og forankring af HippHopp-indsatsen i Slagelse

HippHopp-indsatsen er videreført og forankret i den boligsociale helhedsplan "En fælles indsats" i Slagelse. Der er således startet en ny årgang 4 uden afbrud mellem finansieringens ophør fra VELUX FONDEN og den boligsociale helhedsplans finansierings start. Årgang 4 foregår indtil videre helt ligesom årgang 3.

HippHopp-vejlederne er fortsat opmærksomme på, om der skal justeres og videreudvikles på indsatsen. HippHopp-vejlederne overvejer, at en videreudvikling kan være at erstatte fælles vejledninger på HippHopp-cafeer med flere individuelle vejledninger og så videreudvikle cafeerne til at understøtte fællesskabsdannelse og netværk på tværs af forældre og børn. Samtidig overvejer de at bruge cafeerne på at invitere eksterne aktører til at bringe forældregruppen mere viden om konkrete emner, fx sundhedspleje, bibliotekerne, legeteket, get2sport mv.

En anden videreudvikling kan være, at HippHopp-indsatsen sætter større fokus på kost, motion og sundhed. Det er ud fra en betragtning om, at beboere i udsatte boligområder har en lavere grad af sundhed (Jensen et al., 2023), og forskning peger på, at jo før gode vaner med kost, motion og sundhed kommer ind i børn, unge og voksnes liv, jo større sundhedsmæssige gevinster er der. Denne videreudvikling vil falde i naturlig forlængelse af den måde, hvorpå indsatsen allerede bidrager med læring om forskellige emner og forskellige redskaber til forældrene.

Fra andre dagtilbud i Slagelse Kommune er der udtrykt efterspørgsel på HippHopp-indsatsen. Den boligsociale helhedsplan arbejder således med at udvikle en model, hvor HippHopp-indsatsen kan opskaleres til flere af kommunens dagtilbud, så flere børn og forældre kan få glæde af indsatsen.

Endelig arbejder HippHopp-vejlederne på at arbejde endnu tættere sammen med indskolingen, således at arbejdet med HippHopp-børnene og deres forældre, fra mens de gik i børnehave, kan fastholdes og forankres ind i indskolingstiden.

4.7 Opsamling

HippHopp-indsatsen var udviklet og implementerbar, da den startede op i Slagelse, men man har i Slagelse aktivt arbejdet med den og løbende foretaget justeringer af indsatsens indhold og metode, således at den bedst muligt passer til målgruppen.

Det, som driver indsatsen godt frem, er, at HippHopp-vejlederne danner tillidsfulde relationer til HippHopp-familierne, og at de er tilgængelige og uden myndighedsfunktion. Når en HippHopp-vejleder erfarer, at der er barrierer for den enkelte familie i forhold deres deltagelse og engagement, så tilpasses indsatsen, så den passer til den pågældende familie. Dermed lykkes det med en agil indsats at fastholde familierne i indsatsen, så de får den hjælp og støtte, som de har brug for.

5 Oplevede virkninger

I dette kapitel beskriver vi de virkninger af HippHopp-indsatsen, som forældre, pædagoger i de to dagtilbud og HippHopp-vejlederne oplever, der er af indsatsen. Virkningerne er udledt på baggrund af eftermålinger af indsatsen baseret på survey-data, trivselsdata og kvalitative interviews. Der er således *ikke* tale om en effektmåling af HippHopp-indsatsen.

5.1 Udvikling i trivsel blandt HippHopp-børn

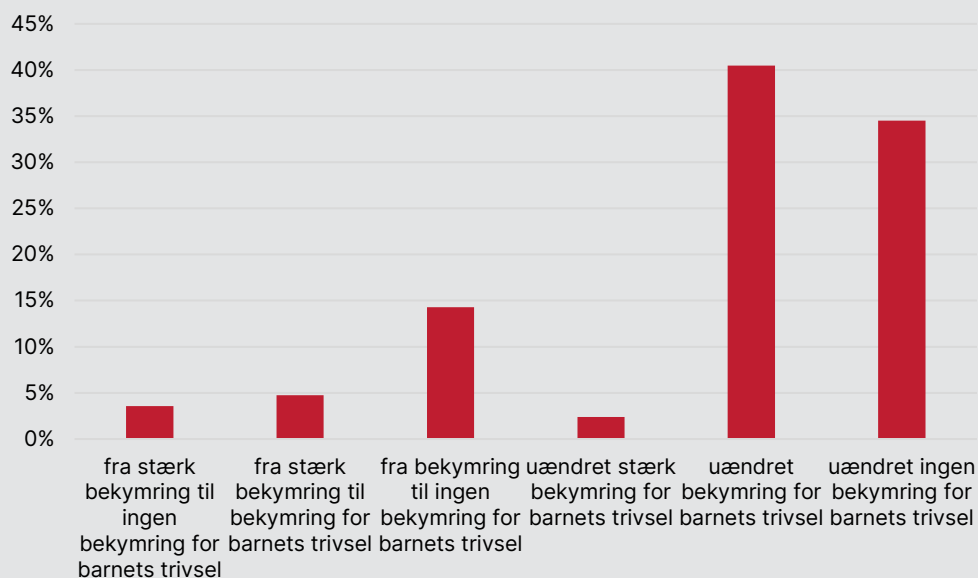
Børn udvikler sig i takt med, at de bliver ældre, uagtet af om de deltager i forskellige typer af indsatser eller ej. I Figur 5.1 fremgår HippHopp-børnenes trivsel målt i efteråret og i foråret året før skolestart (TOPI-data fra dagtilbudene). Disse to måletidspunkter falder sammen med, at HippHopp-indsatser starter op i september og slutter i juni. Data kan ikke bruges til at sige noget om effekten eller virkningen af HippHopp-indsatsen, fordi vi ikke kan isolere betydningen af HippHopp-indsatsen fra fx det arbejde, som børnehaven laver med børnene i den samme periode, fra den opdragelse og det samvær, som forældrene har med børnene, og fra de påvirkninger, der er fra andre sociale kontekster i det hele taget. Men data kan bruges til at give et billede af børnene og deres udvikling i perioden, hvor de samtidig deltog i HippHopp, og hvor det er sandsynligt, at HippHopp-indsatsen kan understøtte trivselsudviklingen hos børnene.

Ingen børn har oplevet at have en ringere trivsel ved anden måling end ved første måling. 3 ud af 4 børn har en uændret trivselssituation, og 40 % har en uændret trivsel, der ved begge målinger er så lav, at den giver anledning til bekymring. Næsten 35 % af HippHopp-børnene har en uændret god trivsel, der *ikke* giver anledning til bekymring.

23 % forbedrer deres trivsel; de fleste fra en trivsel, der giver anledning til bekymring, til en trivsel uden bekymring. En mindre del af børnene går fra en stærk bekymring for trivslen til en bekymring for trivslen.

Figur 5.1 Udvikling i HippHopp-børns trivsel

Børns trivsel vurderet i efteråret og foråret før skolestart.

Anm.: N = 84.

Kilde: De to dagtilbud samt Hjernen&Hjertet (hjertet-delen).

En interviewet forælder fortæller, at HippHopp-indsatsen har bidraget til, at hendes dreng har fået flere sociale kompetencer og ikke mere er så bange for at indgå i sociale relationer:

Min dreng spørger nu: 'hvornår er der HippHopp-cafe?'. Han elsker at komme derned til de andre børn og til vejlederne. Han er blevet meget mere tryk og trives meget bedre. Han er blevet tryk ved voksne nu, efter han har mødt de to vejledere og fundet ud af, at de vil ham det godt. Han tør spørge om hjælp nu, hvis der er noget, han ikke kan. Det turde han ikke for et år siden. Det her kommer til at hjælpe ham, når han skal starte i skole. (HippHopp-mor)

5.2 HippHopp-indsatsens betydning, forventninger og anbefalinger til andre

HippHopp-indsatsen har til formål at understøtte både forældre og børn; ideen er, at når forældrene føler sig tilpas i forælderrollen, har det en afsmittende positiv betydning for både samspillet mellem forældre og barn og for barnets læring både socialt, fagligt og fysisk.

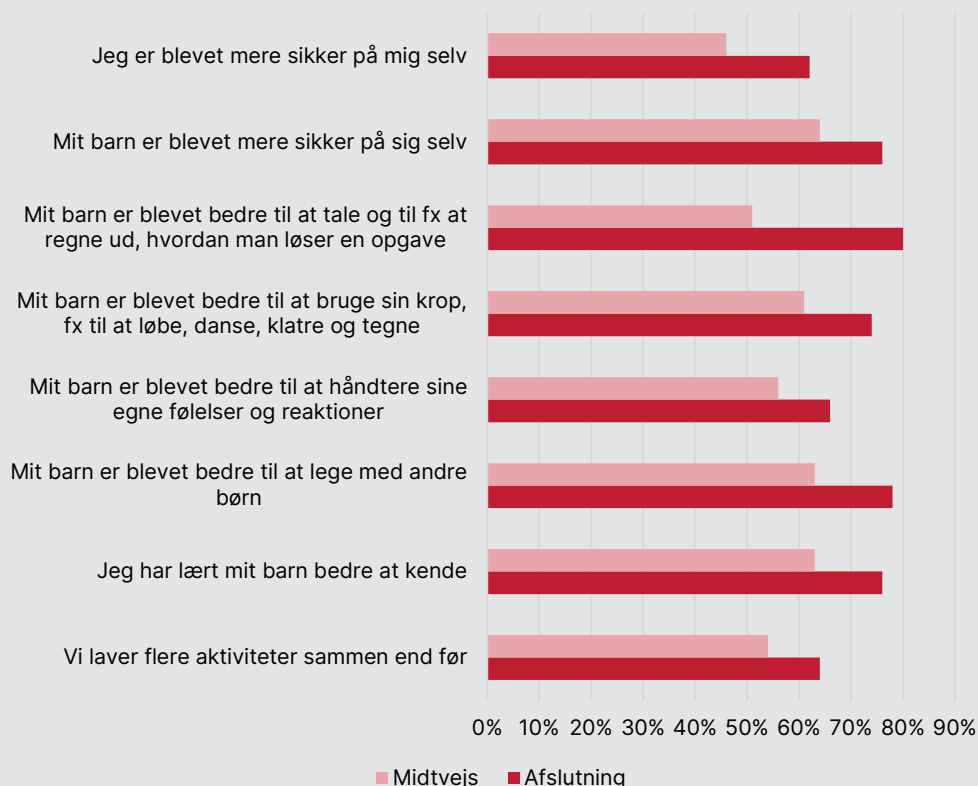
I Figur 5.2 fremgår forældrenes vurdering af virkning af HippHopp-indsatsen, baseret på survey-data, hvor forældrene er blevet spurgt ind til, hvor enig de er i en række udsagn om indsatsen; i figuren er angivet andelen, der er helt enig eller enig i udsagnet – hhv. midtvejs i indsatsen og til sidst i indsatsen. Det er tværsnitsdata, og derfor er det ikke muligt at følge den individuelle progression. De udviklinger, der er fra midtvejs til afslutning, kan således både skyldes, at der er tale om en positiv udvikling, som ville være sket uden HippHopp-indsatsen, tale om en positiv udvikling, som HippHopp-indsatsen har bidraget til, eller tale om, at der er forskellige forældre, der har besvaret spørgsmålet midtvejs og som afslutning på indsatsen.

Det fremgår af figuren, at der på alle parametre er en højere andel af positive udsagn blandt dem, der svarer på surveyen sidst i indsatsen, end blandt dem, der svarer midtvejs. Populationerne er dog for små til at teste for signifikans. Der er således alene tale om tendenser.

Med forbehold for, at enhver forskel på midtvejs- og afslutningsbesvarelserne kan skyldes, at forskellige forældre har svaret midtvejs og afslutningsvist, tegner der sig en tendens til, at både forældregruppen og børnegruppen bliver mere sikre på sig selv, mens indsatsen foregår. Forældregruppen oplever også, at børnene bliver bedre til at bruge deres krop, og forældrene oplever, at de bliver bedre til at lege med deres børn. Forældre oplever desuden, at de har lært deres barn bedre at kende, og at de laver flere aktiviteter sammen med deres børn, end de gjorde før indsatsen.

Figur 5.2 Deltagernes oplevede virkninger af HippHopp-indsatsen

Andelen, der svarer, at de er 'helt enig' eller 'enig' i udsagnet.

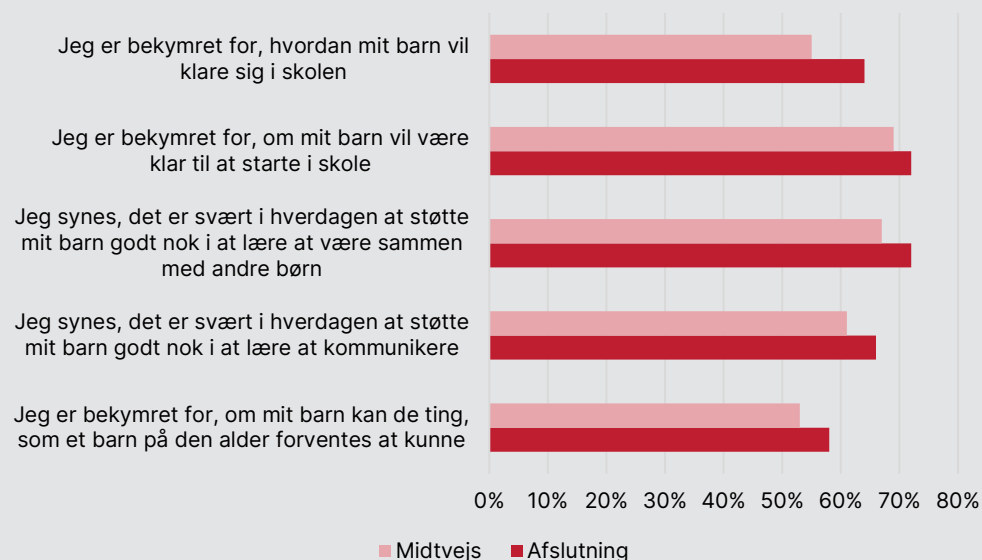
Anm.: N(midtvejs) = 51, N(afslutning) = 50.

Kilde: Survey.

Vi har også spurgt til en række forhold, som forældre kan bekymre sig om i forhold til deres børn. I Figur 5.3 fremgår, hvordan forældrene har svaret midtvejs i indsatsen og til sidst i indsatsen. På alle forhold, såsom bekymring for, hvordan ens barn vil klare sig i skolen, om barnet er klar til at starte i skole, om ens barn kan de ting, der forventes på deres alderstrin, samt om man kan støtte sit barn i at lære, er der en større andel af forældre, der afslutningsvis er helt uenige eller uenige i disse bekymringsudsagn. Den positive ændring i graden af bekymring kan både skyldes, at der er tale om en positiv udvikling, som ville være sket uden HippHopp-indsatsen, tale om en positiv udvikling, som HippHopp-indsatsen har bidraget til, eller tale om, at der forskellige forældre, der har besvaret spørgsmålet midtvejs og som afslutning på indsatsen.

Figur 5.3 Deltagernes oplevede virkninger af HippHopp-indsatsen

Andelen, der svarer, at de er 'helt uenig' eller 'uenig' i udsagnet.

Anm.: N(midtvejs) = 51, N(afslutning) = 50.

Kilde: Survey.

Både HippHopp-vejledere og pædagoger i de to dagtilbud oplever, at forældrene har været glade for deres deltagelse, og fortæller, at de har fået en masse redskaber til at understøtte børnenes læring og udvikling; redskaber, som de forventer også at kunne bruge i indskolingsperioden.

En HippHopp-mor fortæller:

Jeg har lært som forælder, hvordan jeg kan gøre en opgave sjov, og hvordan jeg kan prøve at gøre noget andet, hvis det første ikke lykkes. Alt det har jeg med, når min dreng starter i skole, og det, tænker jeg, er vigtigt for at hjælpe ham mest muligt i skolen.

I dagtilbuddet oplever de også, at HippHopp-indsatsen har en stor og positiv betydning for både børnene, forældrene og for dagtilbuddet. En pædagog fortæller:

Børnene er mere klar til skolestart, når de har været igennem HippHopp-indsatsen. Innsatsen hjælper også med at skabe og forbedre samarbejdet mellem forældre og dagtilbud, og dermed gør det vores arbejde med børn og forældrene meget nemmere og mindre konfliktfyldt, end det ellers kunne være.

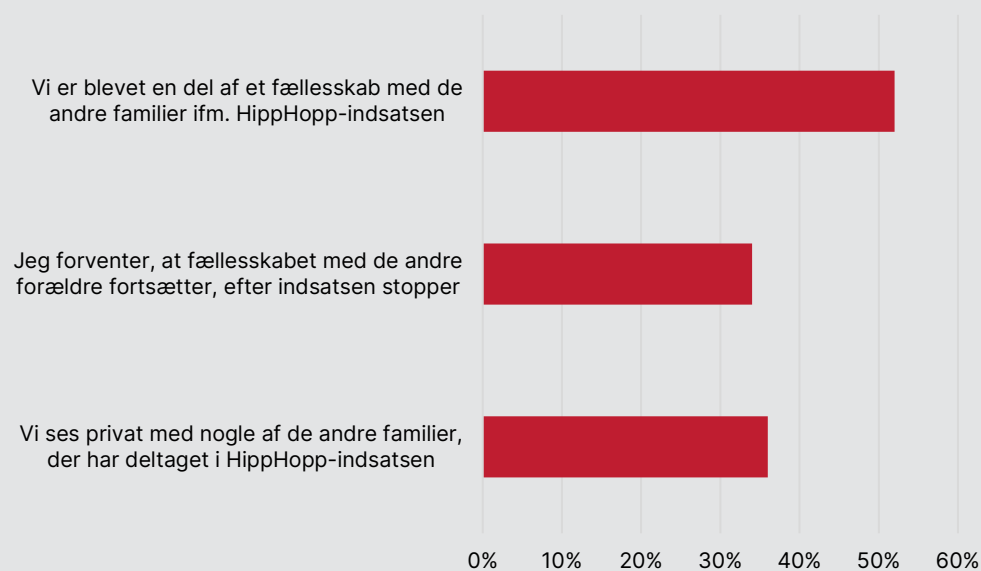
En anden pædagog fortæller:

En far fortæller, at de laver HippHopp hver dag, når jeg fortæller, at hans datter er blevet dygtigere sprogligt. Den forståelse af sig selv er en gevinst, uanset om det er fordi, at de laver HippHopp derhjemme, eller fordi vi har arbejdet mere sprogligt hernede. Det er ligegyldigt, så længe pigen bliver dygtigere, og at forældrene får en forståelse af, at deres indsats er vigtig for, at deres børn klarer sig godt i livet.

En del af HippHopp-indsatsen er at skabe et netværk og fællesskab mellem forældrene, så de kan trække på hinanden, sparre med hinanden og hjælpe hinanden. Det fremgår af Figur 5.4, at 5 ud af 10 forældre, der har besvaret afslutnings-surveyen, er helt enige eller enige i, at de er blevet en del af et fællesskab med de andre HippHopp-familier, og lidt mere end 3 ud af 10 forældre er helt enige eller enige i, at fællesskabet med de andre forældre fortsætter, efter indsatsen stopper. En tilsvarende andel er helt enige eller enige i, at de ses privat med nogle af de andre HippHopp-familier.

Figur 5.4 Vurderinger af HippHopp-indsatsens betydning

Andelen, der svarer, at de er 'helt enig' eller 'enig' i udsagnet.

Anm.: N = 50.

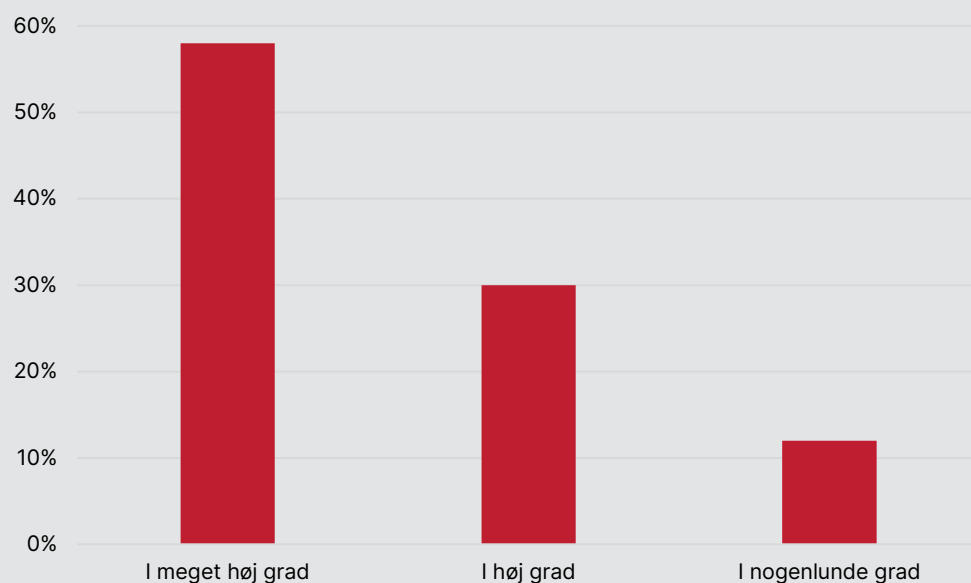
Kilde: Survey.

En HippHopp-forælder fortæller:

HippHopp-cafeerne har givet et kæmpe sammenhold blandt forældrene og blandt børnene. Nogle af børnene starter også i skole sammen, og så er det en fordel, at de allerede kender hinanden godt, og at vi forældre kender hinanden.

Det fremgår af Figur 5.5, at næsten 6 ud af 10 forældre, der har besvaret surveyen som afslutning på indsatsen, angiver, at deres forventninger til HippHopp-indsatsen i meget høj grad er blevet indfriet. 3 ud af 10 angiver, at deres forventninger til indsatsen i høj grad er blevet indfriet, og resten at deres forventninger i nogen grad er indfriet. Der er 65 familier, der ikke har besvaret afslutnings-surveyen, og som har deltaget i HippHopp-indsatsen; blandt disse forældre kan der være nogle, der har andre oplevelser med indsatsen end de, der har besvaret surveyen.

Figur 5.5 Er dine forventninger til HippHopp-indsatsen blevet indfriet?

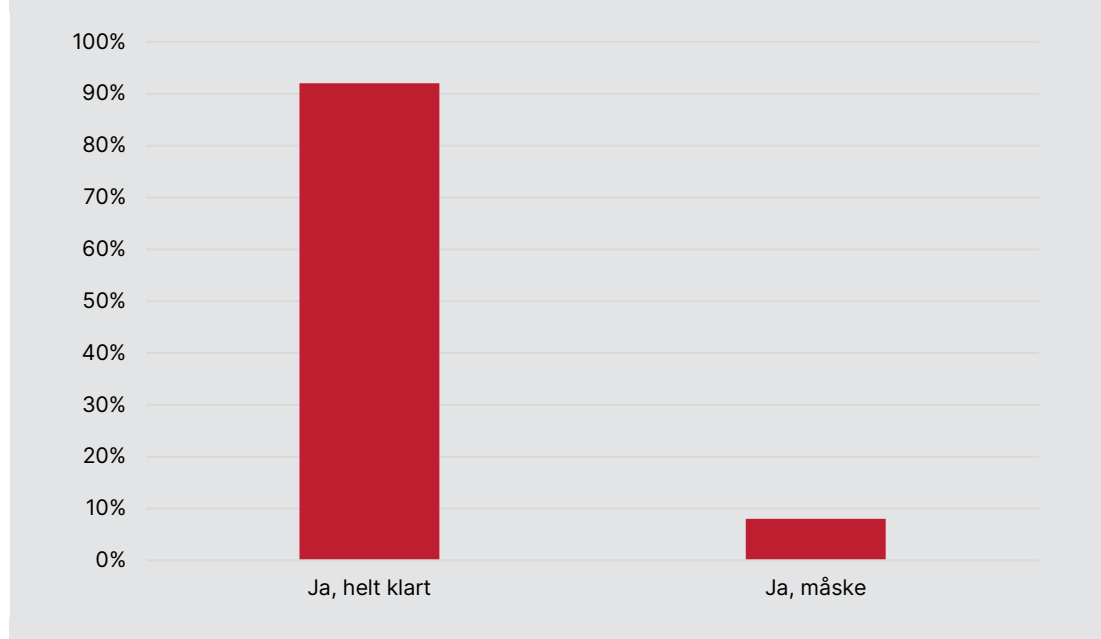

Anm.: N = 50.

Kilde: Afslutnings-survey.

Stort set alle af de forældre, der har besvaret surveyen uanset tidspunkt, vil anbefale andre forældre at deltage i HippHopp-indsatsen; det fremgår af Figur 5.6. Igen er det vigtigt at være opmærksom på, at der er en stor del (over halvdelen), der ikke har besvaret afslutnings-surveyen, og som kan have andre holdninger til, om de vil anbefale HippHopp-indsatsen.

Figur 5.6 Vil du anbefale HippHopp-indsatsen til andre?

Anm.: N = 50.

Kilde: Survey.

5.3 Opsamling

Både forældre, HippHopp-vejledere og pædagoger vurderer, at HippHopp-indsatsen har haft en positiv betydning for børnenes færdigheder, kompetencer og trivsel samt for forældrene i form af, at de har fået flere redskaber til at støtte deres børn, og de er blevet en del af et fællesskab sammen med andre forældre. Dagtilbuddene vurderer endvidere, at indsatsen har haft en positiv betydning for samarbejdet mellem hjem og dagtilbud, og indsatsen har åbnet op for et tættere samarbejde og en tættere dialog om børnene.

6 Konklusion

I denne rapport har vi undersøgt, om og i givet fald hvordan HippHopp-indsatsen i Slagelse har skabt en positiv forandring hos børn og deres forældre. Vi har undersøgt dette ud fra følgende undersøgelsesspørgsmål:

- Hvordan er sammenhængen mellem målgruppe, behov og HippHopp-indsatsen med fokus på rekruttering og fastholdelse af målgruppen i indsatsen samt indsatsens arbejdsmetoder?
- Hvilke virkninger har indsatsen?
- Hvordan er indsatsen videreført og forankret efter fondsfinansieringens ophør?

Evalueringen er baseret både på datamateriale fra kvantitative survey-data indsamlet i starten, midtvejs og som afslutning på HippHopp-indsatsen, 12 kvalitative interviews og fra Hjernen&Hjertet-testen, der er udviklet af Rambøll og indkøbt til alle dagtilbud i Slagelse Kommune. Det er metodisk vanskeligt at isolere HippHopp-indsatsens bidrag fra dagtilbuddets arbejde med børnene, og fra hvordan børnene ellers ville have udviklet sig, hvis de ikke havde været med i HippHopp-indsatsen på baggrund af evalueringens design. Dermed er det også vanskeligt at pege på, om HippHopp-indsatsen skaber store, mindre eller ingen forandringer. Evalueringen lagde op til at følge deltagerne i indsatsen ved at lave spørgeskemaundersøgelser af deltagerne til start, undervejs og som afslutning i indsatsen for på den måde at følge deres udvikling. Imidlertid er det kun få deltagere, der har svaret fx både midtvejs og afslutningsvis. Det er derfor ikke lykkedes i evalueringen at følge deltagernes udvikling over tid, og dermed er det en svag grad af evidens, der er for virkningerne af HippHopp-indsatsen i Slagelse.

6.1 Sammenhæng mellem målgruppe, behov og HippHopp-indsatsen

Der er en tydelig efterspørgsel på HippHopp-indsatsen; både fra førskoleforældre og fra dagtilbuddene. Fra førskoleforældrene fremgår efterspørgslen dels ved, at samtlige forældre til børn i storbørnsgrupperne i perioden 2020 til 2023 er startet i indsatsen, og kun få familier er stoppet undervejs, dels ved at forældrene i interviews fortæller, at de gerne vil deltage i indsatsen for at blive

endnu bedre til at støtte, hjælpe og vejlede deres børn, så de er alderssvarende, og så de får en god overgang fra børnehave til skole.

Dagtilbuddenes efterspørgsel fremgår af, at de konkret kan iagttage, at de har børn og forældre, der er i udsatte positioner, og som har behov for en indsats, der kan understøtte deres forældrekompetencer. Trivselsdata for førskolebørnene viser, at 40 % har en uændret trivsel, der giver anledning til bekymring, i perioden fra barnet kommer i storbørnsgruppen, og til barnet aldersmæssigt skal starte i skole. Det understreger, at der blandt førskolebørnene er udfordringer.

Ud over de to dagtilbud, der samarbejder med HippHopp-indsatsen, er der øvrige dagtilbud i Slagelse Kommune, som også efterspørger HippHopp-indsatsen, fordi de kan se, at der er et behov for en forældrekompetencegivende indsats blandt børn og forældre i storbørnsgrupperne.

HippHopp-indsatsen er lykket med at rekruttere alle førskolebørn i de to dagtilbud på samtlige tre årgange. Denne rekruttering har dermed bidraget til, at gruppen af forældre og børn er sammensat og bred i forhold til forældres kompetencer, færdigheder og overskud til at deltage i indsatsen. HippHopp-indsatsen er dermed lykket med at skabe en indsats, der er for alle førskolefamilier uanset social baggrund; dvs. en ikke-stigmatiserende indsats, som var en oprindelig målsætning i tilrettelæggelsen af indsatsen.

HippHopp-indsatsen i Slagelse har en indbygget agilitet, således at indsatsen kan tilpasses til den konkrete familie. HippHopp-vejlederne justerer indsatsen ud fra en vurdering af, at lidt er bedre end ingenting, og at lidt også vil skabe en positiv forandring hos det enkelte barn. Der er således familier, der relativt intensivt arbejder med de ugentlige aktiviteter, og der er familier, der arbejder med aktiviteterne mindre hyppigt og intensivt. Der er desuden eksempler på, at der er en praktikant, der laver aktivitetssættene med barnet i børnehaven, fordi forældrene ikke har overskuddet, og fordi dagtilbuddet vurderer, at barnet har behov for denne ekstra læring udover, hvad dagtilbuddet kan tilbyde.

HippHopp-vejledernes tilgang til HippHopp-familierne er anerkendende, tillidsopbyggende og relationsdannende. Vejlederne har *ikke* en myndighedsrolle, og det er vigtigt for relationsopbygningen til særligt de familier, der befinder sig i sårbare og udsatte positioner.

6.2 HippHopp-indsatsens virkninger

Der er indikationer på, at HippHopp-indsatsen har positive virkninger både for børnene og for forældrene. Forældrene oplever, at der er sket en positiv udvikling med deres barn i form af at være blevet mere sikker på sig selv samt at være blevet bedre til at lege med andre børn, til at håndtere egne følelser og reaktioner, til at bruge sin krop og til at tale. Forældre oplever også, at indsatsen har hjulpet til at lave flere aktiviteter sammen end tidligere, og at de selv er blevet mere sikre i forældrerollen. Forældre oplever, at indsatsen har hjulpet til, at de er mindre bekymrede for, om deres barn kan de ting, som et barn på den alder forventes at kunne, om deres barn er klar til at starte i skolen og for, hvordan barnet vil klare sig i skolen.

Dagtilbudspædagogerne og HippHopp-vejlederne har den samme vurdering som forældrene i forhold til, at de tilsvarende oplever, at indsatsen har positive virkninger for børnenes kompetencer, færdigheder, trivsel og skoleparathed. Dagtilbuddene vurderer endvidere, at HippHopp-indsatsen bidrager til et bedre og tættere samarbejde mellem forældre og dagtilbuddet til gavn for børnene. HippHopp-vejlederne vurderer desuden, at HippHopp-indsatsen bidrager til, at de kan opspore problemer og vanskeligheder i familierne, som familierne trænger til at få hjælp og støtte til at løse. HippHopp-vejlederne brobygger efter behov til andre tilbud i kommunen og lokal- og civilsamfundet.

Ud over de positive virkninger hos det enkelte barn og de enkelte familier vurderer både HippHopp-vejlederne og forældrene, at indsatsen har bidraget til at skabe et fællesskab mellem børnene og forældrene; et fællesskab, som forventes at vare ud over indsatsens ophør.

6.3 Forankring af HippHopp-indsatsen

HippHopp-indsatsen i Slagelse er forankret lokalt i de to dagtilbud, i den boligsociale helhedsplans arbejde i Ringparken og på Motalavej samt forankret som en del af det lokale velfærdsudbud. HippHopp-vejlederne er kendte professionelle i dagtilbuddene, blandt sundhedsplejersker i lokalområdet, på distriktskolerne og i den kommunale forvaltning. VELUX FONDENS finansiering ophørte efter tredje årgang, og HippHopp-indsatsen er nu en integreret del af den boligsociale helhedsplan "En fælles indsats" i Slagelse. Der er samtidig startet en ny årgang 4 op uden afbrud mellem finansieringens ophør fra VELUX FONDEN og den boligsociale helhedsplans finansierings start.

HippHopp-vejlederne overvejer forskellige fremtidige justeringer og videreudviklinger af HippHopp-indsatsen. En videreudvikling kan være at erstatte fælles vejledninger på HippHopp-cafeer med flere individuelle vejledninger og så videreudvikle cafeerne til at understøtte fællesskabsdannelse og netværk på tværs af forældre og børn. Samtidig overvejer de at bruge cafeerne på at invitere eksterne aktører til at bringe forældregruppen mere viden om konkrete emner fx sundhedspleje, bibliotekerne, legeteket, get2sport mv.

En anden videreudvikling kan være at sætte større fokus på kost, motion og sundhed. Denne videreudvikling vil falde i naturlig forlængelse af den måde, hvorpå indsatsen allerede bidrager med læring om forskellige emner og forskellige redskaber til forældrene.

Endelig arbejder HippHopp-vejlederne på at samarbejde endnu tættere sammen med indskolingen, således at arbejdet med HippHopp-børnene og deres forældre, fra mens de gik i børnehave, kan fastholdes og forankres ind i indskolingstiden.

Litteratur

- Coles, E., Cheyne, H., & Daniel, B. (2015). Early years interventions to improve child health and wellbeing: what works, for whom and in what circumstances? Protocol for a realist review. *Systematic Review*, 4(79), 1–6.
- Deci, E. L., Eghrari, H., Patrick, B. C., & Leone, D. R. (1994). Facilitating internalization: The self-determinations theory perspective. *Journal of Personality*, 62(1), 119–142.
- Fallensen, P., & Bernardi, F. (2018). *Parental welfare dependency and children's educational attainment in Denmark. Study Paper No. 126*. The ROCKWOOL Foundation Research Unit.
- Fixsen, D. L., Naoom, S. F., Blase, K. A., Friedman, R. M., & Wallace, F. (2005). *Implementation research: A synthesis of literature*. University of South Florida.
- Gagné, M., & Deci, E. L. (2005). Self-determination theory and work motivation. *Journal of Organizational Behavior*, 26(4), 331–362.
- Heckman, J. J. (2006). Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children. *Science*, 312(5782), 1900–1902.
- Jæger, M. M., Munk, M. D., & Ploug, N. (2003). *Ulighed og livsløb: Analyser af betydningen af social baggrund*. Socialforskningsinstituttet.
- Jensen, H. A. R., Sørensen, J. B., Davidsen, M., Christensen, A. I., & Schramm, S. (2023). *Sundhedstilstanden blandt beboere i almene boliger 2021 – og udviklingen siden 2010*. Statens Institut for Folkesundhed, SDU.
- Munk, M. (2008). Køn, social mobilitet og social reproduktion – maskulin dominans og kvindernes indtog i uddannelsessystemet. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 56(2), 26–35.
- Rambøll. (2012). *Evaluering af førskoleprogrammet HippHopp - slutrapport*. Rambøll Management Consulting.
- Sievertsen, H. H., & De Montgomery, C. J. (2015). *Børn i lavindkomstfamilier*. SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

VIVÉ